

■ 30 Eylül
2016 Cuma
■ Sayı: 48
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

**BOYUN
EGME**

**Komünistler birlik
istemiyor mu?**

Açıkça söylüyoruz; bu düzen sınırları içinde duran ve halkı aldattığı yetmezmiş gibi başarısızlığa uğrayacağı da kesin olan her tür birliğin, ittifakın dışındayız.

PATRONLAR YOBAZLARDAN VAZGEÇMİYOR

**ÖZGÜRLÜK
CNN
MUHALEFETİYLE
DEĞİL SINIF
HAREKETİYLE
GELECEK**

LİSELİLER DÖNÜŞÜME DİRENİYOR | ÜNİVERSİTELERDE MÜCADELE PROGRAMI | KÜBA MUCİZESİ:
KANSER AŞISI DEĞİL KAMUCU SAĞLIK | MEKSİKA'DAN HABERLER | CEMAAT VE SERMAYE

Komünist Parti örgütleri Ekim ayı boyunca patronları hedefe koyan bir işçi gazetesini dağıtacak.

İşçi gazetesi dört sayfa olarak hazırlandı. Ay boyunca bu gazetenin içine her hafta değişecek şekilde dört ayrı çek-al konulacak. Ülkenin bilinen kodaman holdinglerine ayrılmış çek-allarla gerici iktidarın pompaladığı dumanlı havada kendini ve yaşananlardaki sorumluluğunu gizlemeye çalışan sermaye sınıfı hedef tahtasına yerleştiriliyor.

İşçi gazetesi, işyerlerinde, örgütlenme toplantılarında, fabrika ve işletme önlerinde emekçilere ulaştırılacak.

İŞÇİLERDEN YANA DEĞİLSEN PATRONLARDAN YANASIN

HEP BİRLİKTE PATRON PARTİSİNE KARŞI

Hep yönetenleri konuşuyoruz. İktidar partilerini, meclisi, bakanlıklarını... Gericiğin, Amerikancılığın, zorbalığın uygulayıcıları bunlar. Ama bir de bu uygulayıcılara güç verenler var. Gericiiler, zorbalar, rüşvetçiler ve hırsızlar aslında sırtlarını patronlara dayadıkları için hükmediyor.

Styasetçilerin kendilerini 'halk adamı' olarak sunmaları da büyük yalanın diğer parçası. Patronlara posta koymaları, yeri geldiğinde 'bu ülkeyi seçilmiş styasetçiler yönetiyor siz değil' diyerek horozlanmaları hep yalan. Hepsi zenginlere çalışıyor.

Darbeden patronlar kârı çıktı

Türkiye'de hep patronlar kazanıyor. Darbe girişimi başarısız oluyor, patronlar kazanıyor. Bombalar patlıyor, patronlar kazanıyor. Çatışmalar artıyor, patronlar kazanıyor. Darbe girişiminden sonra çıkan yasa, dağıtılan para, baskınlar, OHAL, terörle ilgili denilen şeyler Darbe girişimini bahane ederek çıkarılan yasalar AKP'ilerin kolleştirmesi, patronların kasalarını sağlama adı parçası olduğu, nihâh taselerinin tatlı çileleri olduğu görülmüyor.

İkinci gerici ve Amerikancı bir parti yönetiyor. Bu parti dünü sar ediyor, adam adam uygulamalara geçiyor ve andan Amerikan çıkarları alıyor. Ama unutulmaması gerekir ki patron partisi AKP'inin bu kadar yalması, yoksulun, çiftçinin oylarını da alabilen, onun bir patron partisi olduğunu hiç göstermiyor. Patronlar 14 yıldır AKP halkın seçimini alan diye talim ediyor sularını, gazetelerini çalıştırıyor. AKP de patronlara her

istediğini veriyor. AKP arkasına aldığı çoğunluğa yaslanarak, azınlıkta kaldı patronlara hizmet ediyor. Patronlar da AKP'nin çoğunluğun gözetimi boyanmasına yardım ediyor.

14 yıldır hep patronlar kazanıyor. En büyük holdinglerin kârları hiç azalmadı, hep arttı.

AKP 'müslü azağın salınması bitti' diyerek yoksul emekçi yığınlarını yanına çekti, ama hep zenginlerin yoksulun güldürdü. Zaten, patron-

lar da AKP'ye minnetlerini hiç gizlemedi. Ara sıra yaşadıkları itiyakay da hiç bir zaman unumadı. Nihâh taselerinin tatlı çileleri olarak kaldı.

Laihiğin yok edilmesi ve dinin tek yol gösterici haline gelmesi de en çok patronlara yarar.

Patronlar zenginleşirken, işçiler daha çok çalışıyor, daha çok sömürülüyor, daha çok çalışıyor ve daha mutsuz oluyorlar. Hesap Allah'a havale ediyor, içi cinayetlerinde, olumsuzluklarında, sadakaya razı oluyorlar.

Elinde avucunda bir şey kalmayan, hele gibi çalınmaya zorlanan insan, insanına daha çok sarılıyor. Suriye'yi karıştırdılar, şimdi oradan fırlatılan roketler Kilis'e diyorlar. Bu bile patronlara yarar. İŞİD petrolle-

rine aracak etmesin, Halep'i yağmalamanın kârını yine patronlar aldı etti.

Patronlarla AKP'nin kademi ortak. AKP'nin hükümeti olduğu olmadan, patronlar bu ülkeyi yönetemiyor. Ve Patronlar arkasında durmasa AKP bir gün bile dayanmaz.

Bunun için, AKP'yle karşı karşıya gelen patronlara da

kafa tutmak zorunda. Patronlarla alması verenin, AKP'yle yönetmeden yapamaz.

Ve AKP'yle devlet karşıpatron partisi verilemez. İşçileri kurmak, emekçileri kurmak, patronları kurmak.

Zenginlerin hizmetkârı zengin Erdoğan

Hukuksuzluk ve keyfilik de onlara yarar

AKP'nin özellikle iktidarın ikinci yarısında hukuksuzlukla, kuralsızlıkla ve keyfilikle yönettiği görülüyor. Anayasaya uymayan yasaları bir geçiyorlar, yasaları uymayan uygulamaları yapıyorlar. Polisi, jandarmayı yasayı uygulamak ya da uygulamaları karşı çıkarak ortadan

LİSELİLER GERİCİ DÖNÜŞÜM PROJESİNE TESLİM OLMUYOR

Sizin o projenin oluru yok

'PROJE OKULU' SALDIRISI 2014 MART'INDA BAŞLADI. AKP YİNE YIKMAK İÇİN YAPTIĞI BİR SALDIRIYI 'YENİLİK' VE 'PROJE' KILIFLARINA SOKTU. BUGÜN DARBE FIRSATÇILIĞINDA YENİ PERDE, PROJE OKULU İLAN EDİLMİŞ KÖKLÜ LİSELERDE ÖĞRETMENLERİN TASFİYESİYLE AÇILIYOR.

2014 yılı Mart ayında proje okulu kapsamına alındığı ilan edilen Türkiye'nin en köklü liselerinin tasfiyesi operasyonunda en kritik halkalardan birine geçilmiş durumda.

İsimleri okulların isimleriyle birlikte anılan, yıllardır nitelikli, aydınlanmacı bir eğitim-öğretimin taşıyıcısı ve savunucusu olan, deneyimli öğretmenler sırayla tasfiye ediliyor. Milli Eğitim Bakanlığı'nca görev yerleri değiştiriliyor ve yerlerine yenileri atanıyor. Elbette bu dönüşüm süreci hemen her örnekte iktidarın gerici politikalarına direnen öğretmenlerin, iktidar yandaşı torpilli öğretmenlerle yer değiştirmesi anlamına geliyor. Yeni öğretmen atamaları herhangi bir deneyim, nitelik ve başarı ölçütüne göre yapılmıyor. Tek kıstası Milli Eğitim Bakanlığı'nın tercihleri olan bir süreçle bunlar gerçekleşiyor.

AKP'nin Kabataş Erkek, Çağaloğlu, Vefa, Kadıköy Anadolu, İzmir Fen, Bornova Anadolu,

Ankara Atatürk gibi ülkenin en yüksek puanlı liselerini tasfiye girişimi olarak başlattığı operasyon daha ilk haftadan liselilerden yükselen eylem ve boykot çağrısıyla karşılanmış durumda.

BAL VE İFL AYAKTA

İzmir'in en önemli okullarının arasında olan iki lisede bir günde toplamda yaklaşık 100 öğretmen il emrine çekildi ve farklı okullara dağıtıldı. 26 Eylül Pazartesi günü iki okul öğrencileri de mezunlar ve velilerle birlikte eylemdeydi. Okul öğrencilerinin tamamının destek verdiği eylemlerdeki en önemli vurgu proje okulları dayatmasının, söz konusu okulların aydınlanmacı ve ilerici karakterine dönük bir saldırı olduğuydu.

Öğretmenlerin tasfiyesi ayrı ayrı kültürel bir birikime sahip BAL ve İFL'nin bitirilmesine dönük bir adım olarak görünüyor. Ve ilk görüldüğünden daha derin bir müdahalenin ilk adımları olduğu biliniyor. Örneğin iki lisenin çok değerli olan arazileri-

nin sermaye gruplarının iştahını kabarttığı bir sır değil. AKP'nin imam hatipleştirme operasyonunsa hangi boyutlara kadar çıkacağını kimse önceden kestiremez durumda.

Liselilerse etkili eylemlerin ardından zamanı, bol bol buluşarak, tartışarak, örgütlenerek geçiriyor. Bornova Anadolu Lisesi ve İzmir Fen Lisesi'nden öğrenciler sürecin uzayacağını ve AKP karşısına örgütlü bir biçimde çıkmanın önemli olduğunu söylüyor. Aynı gün içinde eyleme çıkan liseliler proje kapsamına alınan diğer liselerin öğrencileriyle fikir alış veriş yapıyor ve birlikte verilecek bir mücadeleyi örgütlemeye çabalyor. Ortak duygu ise çok açık: Günü birlik değil sürekli ve inatçı bir direnci örgütlemek zorundayız.

PROJE OKULLARINA İSYAN BÜYÜYECEK

Bununla birlikte Kadıköy Anadolu Lisesi'nde yine 26 Eylül'de gerçekleştirilen öğrenci,

mezun ve velilerin katıldığı eylem de İstanbul'da proje okullarına isyanın ilk işaret fişeği olarak okunabilir. Geçtiğimiz yılı "sırtımızı dönüyoruz" diyerek kapatan İstanbul Erkek, Çağaloğlu, Vefa Lisesi gibi liselerin öğrencileri henüz sözünü söylememiş durumda.

Ülkenin dört bir yanındaki proje okullarının ortak özelliği AKP tarafından esir alınamamış, sorgulayan ve eyleme geçebilen öğrencilerin ağırlıkta olması ve öyle ya da böyle bu erdemlere yakınlığı bir okul geleneği olarak gören mezunlarının yeri geldiğinde okulları adına söz söyleme yetkisine sahip olması. AKP'nin dindar ve kindar bir nesil yaratma çabası dönüp dolaşıp bu dirence çarpıyor ve AKP için bu direncin tasfiyesi zorunluluk arz ediyor.

Liselilerse bu tasfiye operasyonuna dur demek adına okulları, öğretmenleri ve ilerici kültürleri için ayağa kalkmaya hazır durumda.

KOMÜNİST GENÇLİK ROTAYI BELİRLLEDİ:

Bu düzende gelecek yok!

ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM İÇİN 13 MADDELİK MÜCADELE PROGRAMI AÇIKLAYAN KOMÜNİST GENÇLİK, YENİ BİR ÜLKEYİ KURMA ÇAĞRISINI BU PROGRAM ÜZERİNDEN ANLATACAK VE SOMUT BİR MÜCADELE HATTI ÖRECEK. İLK HEDEF, "BU DÜZENDE GELECEK YOK" DİYENLERİN BİR ARAYA GELMESİ.

Ülkenin içerisine sokulduğu tabloya ve gençliğin bu tablodaki durumuna ilişkin bir mücadele programı açıklayan Komünist Gençlik, bu tablodan çıkışın en kritik adımlarından birisinin gençlik içerisinde iddia sahibi ve mücadeleci bir kimliğin öne çıkması olduğunu düşünüyor.

BİR 'MANİFESTO' NEYE YARAR?

Komünist Gençlik tarafından açıklanan 13 madde, gençliğin "yeni bir ülke" mücadelesindeki yol haritasını oluşturacak ve çeşitli mücadele başlıklarının belirlenmesine rehberlik edecek. Komünist

Gençlik, bu programdan yola çıkarak ülkenin farklı yerlerinde, farklı mücadele başlıklarını, ortak bir hedef etrafında örmeyi hedefleyecek. Bu doğrultuda ilk adım, 3-10 Ekim tarihlerinde yapılacak yerel toplantılarda atılacak.

Liselilerin okullarına sahip çıkması, üniversitelerin hiçbir zaman tam olarak teslim alınamaması ve Türkiye halkının dinamik kesimlerinin büyük oranda genç bir toplumsal dokuya dayanması, "gençlik" meselesinin tartışılmaya değer olması için tek başına yeterli olurdu. Son bir senede yapılan eylemlerin bir dökümü olsa, gençlerin bu eylemlerde ne tür bir rol oynadığını

doğrudan fark edebildik. İrili ufaklı işçi eylemlerinden, AKP karşıtı itirazın dışa vurulduğu ve laiklik hassasiyetine dayanan dağınık hareketlenmelere kadar, Türkiye’de boyun eğmemenin genç bir çehreye sahip olduğu ortada. Diğer yandan, genç nüfus içerisinde bir yön ortaklığının ve ne yapacağını bilme halinin son derece eksik olması da madalyonun diğer yüzünü oluşturuyor. Ülkeden kaçma eğilimi, sorumluluk hissetmeme, yüzeysellik ve çürüme... Bunların da yine aynı genç “çehre” üzerinden somutlanması şaşırtıcı değil.

Komünist Gençlik’in çıkışı,

gençlik içerisinde kendisini ilk bakışta belli edecek bir yoğunlaşmanın mümkün olduğunu varsayıyor ve bunun siyasi koordinatlarını belirliyor. Açıklanan mücadele programına üç temel kavga konusunun rehberlik ettiğini söylemek mümkün. Bunlar, sermaye egemenliği, gericiilik ve emperyalizm olarak özetlenebilir. Bu eksenle verilecek mücadele, sermaye düşmanı ve sınıf eksenli, emekçi çocuklarını örgütlemeyi gözüne kestiren, tavizsiz şekilde aydınlanmacı ve yurtsever bir çizgiyi belirginleştirmek anlamına geliyor. Açıklanan mücadele programının arkaplanında duran

bazı temel varsayımları özetlemekte fayda var.

GENÇLERİNİ YAŞATAMAYAN ÜLKE

Sermaye egemenliğinin, ya da sloganlarımıza yansıyan haliyle “paranın saltanatının” en açık ifadelerinden birisi, bu ülkenin “gençlerini yaşatamayan ülke” haline gelmesidir. Mücadele programının merkezine oturan görüşlerden birisi de, geleceksizliğin düzen karşısında doğrudan ve somut bir mücadele vermenin kanallarından birisini oluşturması.

Okul parasını çıkarmak için çalıştığı inşaattan düşüp ölen üniversiteli, adaletsizliklerle dolu bir sınavı kazanmadığı için yaşamına son veren liseli, ataması yapılmadığı için ölüme terkedilen öğretmen adayı, sokağa çıktığı için gaz bombasıyla vurularak öldürülen gençler... Bu düzende gençlerin yaşatılmadığına, bu düzen değişmedikçe bizi kapkara bir geleceksizlik beklediğine daha açık örnek verilebilir mi? Komünist Gençlik’in mücadele programı, “biz bu bozuk düzeni yıkacağız” diyor ve bahsedilen olayların tamamında kendisini taraflardan biri olarak göreceğini ilan ediyor. Dolayısıyla, bundan sonra geleceksizliğin somut olarak karşımıza çıktığı her örnekte, Komünist Gençlik’in kararlı duruşunu ve kavgasını göreceğiz.

SINIF PERSPEKTİFİ

Sermaye iktidarının karşısında gençlerin sınıfsal bir perspektifle örgütlenmesi gerektiği de, önümüzdeki dönemin köşe taşları arasında. Mücadelesini sınıfsal bir damarla beslemeyen bir hareketlenmenin yönsüz kalacağını açıkça söylemek gerekiyor. Gençlik içerisinde orta sınıf ideolojisinin savrulduk, bencillik ve “kaçma eğilimi” olarak yaşanan hakimiyeti, ancak sınıfsal bir pozisyon öne çıkarılırsa aşılabilir. Kapitalist barbarlığın bir boyutu olarak geleceksizliğin karşısında sınıfsal bakış, gençliğin içerisinde yaratılması gereken damarın karakteristik özelliklerinden birisi olarak görülmeli. Bunun basitçe “genç işçileri örgütlemek”le sınırlandırılmaması, kültürel, ideolojik boyutlarıyla birlikte düşünülerek, bir sınıf partisinin gençlik örgütüne yakışır bir odaklanmayı başarabilmek olarak görülmesi yerinde olacaktır.

GERİCİLİK KARŞITLIĞI VE YURTSEVERLİK

Geride kalan dönemlerde Komünist Parti’nin gençlik çalışmalarının öne çıkan gündemlerinden birisi olan gericiilik karşıtlığı, bu dönem de çalışmaların ana eksenlerinden birisini oluşturacak. Açıklanan mücadele programında da kendisine yer bulan aydınlanmacı kimlik, imam hatiplerin kapatılması mücadelesinde de, sınav sisteminde de, gericilikle piyasacıların okulları kol kola işgal etmesinde de kendisini hissettirecek. Yaşam tarzı kaygısının ve özgürlük talebinin iç içe geçtiği itirazların sınıfsal perspektifle buluşması da, Komünist Gençlik’in önümüzdeki dönem yapacağı çalışmanın hedefleri arasında.

15 Temmuz’da yaşanan darbe girişiminin karşısında, AKP-Cemaat ortaklığını ortaya koyan ve emperyalist müdahalelerin yalnızca berrak bir anti-emperyalist pozisyonla ve sınıfsal içeriği açık olan yurtsever bir duruşla göğüslenilebileceğini ileri süren çizginin gençlik içerisinde de kendisini belirginleştirmesi gerekiyor. Açıklanan mücadele programında, diğer gündemlerin yanı sıra, emperyalizmin askeri olmamak ve bölgede emperyalistlerin kurduğu oyun masasında gençliğin kanının pazarlık konusu edilmesine karşı çıkmak da kendisine yer buluyor. Komünist Gençlik, coğrafyamızda kanla yapılan siyasetin öncelikli muhatabı olarak emperyalistlere, “sizin için dökülecek kanımız yok” yanıtını verecek.

‘BİZ BAŞKA BİR DÜNYA İSTERİZ’

Komünist Gençlik’in örgütlenme çağrısına zemin oluşturan mücadele programı, hangi başlıklarda kavga verileceğini açıklamanın yanı sıra, gençliğin içerisinde mücadeleciler ve kararlı bir kimliği de öne çıkartma amacı taşıyor. Yaygınlaştırılması gereken kimliğin öncelikli motiflerinden birisi, iddialı bir kavgayı bütün alanlarda somutlamak ve hissedilir şekilde “mücadeleciler” bir karakteri yaygın hale getirmek. Bu açıdan Komünist Gençlik, mücadelesini dosta düşmana hissettiren, ilk bakışta hissedilir ve somut bir kavgayla kendisini tanımlayan bir örgütlenmeye dönüşmeyi hedefliyor.

'KANSER AŞISI' HEYECANI ASIL ÖYKÜYÜ PERDELEMESİN

Küba neyi başardı?

KÜBA'DA SAĞLIK DENİLİNCE HELE İŞ BİYOMEDİKAL VE İLAÇ ÜRETİMLERİNE GELİNCE UNUTULMAMASI GEREKEN BİR ŞEY VAR: TÜM BUNLAR SOSYALİST BİR ÜLKENİN EŞİTLİKÇİ TOPLUMSAL TERCİHLERİ İÇİNDE GERÇEKLEŞİYOR.

Kanser ilacı, aşılar ve sağlık alanında medya-ya yansıyan gelişmeler gözlerin yeniden Küba'ya çevrilmesine neden oldu. Ancak medyada karşımıza çıkan haberler sağlık ve Küba denilince ilk akla getirilmesi gereken başlıca unsurlar göz ardı edilerek üretiliyor ve paylaşılıyor.

1. Küba sosyalist bir ülke ve sağlık hizmetleri piyasalaşmış değil, halk sağlığı ilkesi belirleyici olarak yürütülüyor. Sağlık alanını kesen her gelişmede öncelikli olan Küba halkının ihtiyaçları.

2. Küba devrimden bu yana devam eden gerek siyasi, gerek askeri, gerek ekonomik ABD saldırıları nedeniyle ciddi bir kuşatma altında. Kübalıların abluka diye adlandırdığı bu kuşatma hem sağlık alanındaki pek çok olumsuz faktörü belirliyor

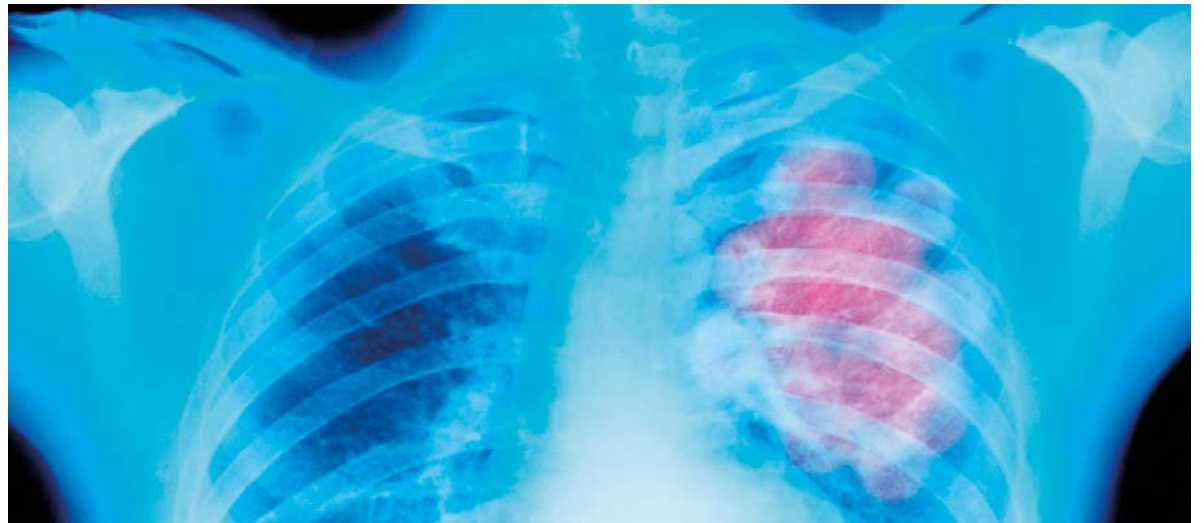
hem de bunlara rağmen elde edilen kazanımlara şekil veriyor.

1970'li yılların sonunda ABD'deki birkaç araştırma merkezi ve şirket üzerinden gelişmeye başlayan biyomedikal

ve farmasötikal sanayi İngiltere ve Almanya başta olmak üzere Avrupa ülkelerinde 80'li yılların sonunda ilerleme kaydetti.

Küba ise bilim ve teknoloji alanındaki istisnai konumunu ve

yaklaşımını söz konusu sektör üzerinden gerçekleştirdi. Küba 1980'li yılların başında biyoteknoloji alanını ülkesi için stratejik sektör olarak belirledi. Bu belirlemeleri kesinleştiren ise verili

Kanser Tedavisi

2011 yılında Küba'daki en büyük dördüncü ölüm nedeni olan akciğer kanseri konusunda geliştirilen ve bugün hâlâ çalışmaları devam eden CimaVax EGF'ye dair bilinmesi gerekenler:

1. CimaVax EGF olarak bilinen akciğer kanseri aşısı Küba ve Peru'da kullanılıyor.
2. Terapötik bir aşı olarak sınıflandırılan CimaVax EGF, akciğer kanseri olunmasını engellemiyor.
3. Aşı, en etkin olarak gençlerde işe yarıyor; 60 yaş altına uygulanıyor.
4. Bugüne kadar 5000 kişi üzerinde uygulandı.
5. Aşının Küba'daki uygulaması Kübalılar için 1 ABD doları olarak ücretlendiriliyor. Bu ücretlendirme politikası yurtdışından gelip tedavi olmak isteyenler için geçerli değil.

6. Aşının şu ana kadar belirlenmiş bir yan etkisi görülmedi.

7. Aşı, küçük hücreli olmayan kanser tiplerinde uygulanabiliyor ve akciğer kanserinin büyüme hormonuna saldırarak var olan tümörün büyümesinin önüne geçiyor. Burada vurgulanması gereken en önemli bilgi şu; söz konusu aşı kanseri yok etmiyor, kanser hastalarının yaşam kalitelerini artırıyor ve daha uzun süre yaşamalarını sağlıyor. Şu an Faz-III aşamasında olan tedavi, Faz-II aşamasındayken yapılan klinik çalışmalarda kanser hastalığının son döneminde olduğu görülen hastalara sadece kemoterapi ve radyoterapi uygulandığında yaşam süreleri 5.33 ay sürerken CimaVax EGF'nin

uygulandığı hastalar 11.47 ay yaşıyorlar. En iyi şartların geçerliği olduğu senaryolarda ise yeni aşının uygulandığı kanser hastalarının 18.53 ay yaşadığı görüldü. Kemoterapi ve/veya radyoterapi uygulanan vakalarda bu süre 7.55 ay ile sınırlı kaldı. (6) Tedavinin kolon kanseri vakalarında da işlerliği oldu ancak her kanser türünde işe yaramıyor.

8. Küba'da aşı aile hekimleri tarafından uygulanabiliyor. Ancak Küba dışından gelen hastaların Küba Sağlık Bakanlığı'na bağlı SMC Salud Enstitüsü ile doğrudan yazışması ve raporlarını paylaşması gerekiyor. Küba'daki uzman sağlık heyetinin vereceği onayla birlikte başlanan tedavi, hastanın kendi ülkesindeki medikal onkoloğunun işbirliği ile yürütülebiliyor.

nikelden sonraki en büyük gelir kaynağı biyomedikal ve biyofarmasötik sektörü. Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre ülkede kullanılan medikal ürünlerin yüzde 80'ini yerel ihtiyaçlara göre yerel olarak üreten tek ülke olan Küba (4), 50'den fazla ülkeye yaptığı medikal ihracatla ekonomisinin en uzun vadeli yatırımını en istikrarlı gelir kaynağı haline de getirmiş durumda.

"...Küba biyofarmasötik endüstrisini çok fonksiyonlu kurumların sofistike bir ağ oluşturduğu bir alan; Kamu Kurumları bu ağ içinde birbirinden farklı örgütlenmelerin aralarında sınır koymadan bilgi ve kaynak akışını sağladıkları uzun vadeli yatırımları yapan ve bu farklı oyuncular arasında aracılık işlevini gören bir role sahip. Bu açıklık, inovasyon sürecindeki doğal belirsizliği azaltıyor ve sisteme dahil olan farklı aktörler arasında uzun vadeli beklentiler oluşmasını sağlıyor. Bu süreç ortak bir bilgi havuzunun geliştirilmesi için olanak sağlarken inovasyon süreçlerinin maliyeti düşüyor ve farklı kurum ve aktörlerin inovasyon sürecinde risk alma cesaretlerini artırıyor; bilginin rekombinasyonu ve deneylenmesi." Andrés Cárdenas O'Farrill (5).

■ Gülzerin Kızılar

kaynakların kısıtlılığının yanı sıra sosyalist Küba'nın ekonomik ve siyasi ihtiyaçları oldu.

1981 yılında CIA tarafından Küba'ya karşı yürütülen biyoterör saldırıları sonucu adada başlayan dengue hemorejik ateşi nedeniyle 340 bin Kübalı enfekte oldu, 116 bin kişi hastaneye kaldırıldı ve aralarında 101 çocuğun olduğu 158 Kübalı hayatını kaybetti. (1)

Biyoterör saldırısıyla mücadele amacıyla Fidel'in doğrudan talimatıyla kurulan Biyolojik Cephe (Frente Biológico) çeşitli uzmanlık alanları arasında ihtiyaç ve ilgileri koordine etmek ve farklı konularda çalışan Kübalı biyoteknoloji araştırmalarının ortak bir strateji doğrultusunda ilerlemesini sağlamak amacıyla kuruldu.

Güvenlik stratejileri ve bilimsel alanda yapılan bu tercih; ekonomik anlamda da 1990'lı yıllarda başlayan krizle birlikte perçinlendi. Sovyetler Birliği ve Doğu Bloğu'nda sosyalizmin çözümlüşünün ardından girilen ekonomik kriz, Küba için şeker başta olmak üzere gelenekselleşmiş imalat sektörlerinde "endüstrisizleşme" sürecinin başlangıcı oldu. Uzun vadeli bir planlama ile yapılan bu tercih, Küba'nın gıda, mobilya, çok sınırlı olan metal üretimi ve sağlıkla ilişkili sektörler hariç bütünlükle ilişkili sektörler haricinde temel ihtiyaçlar haricinde sadece farmasötik sektörde üretimini artırması tercihini doğurdu. (2)

Bugün çok sayıda bilimsel araştırma merkezleriyle birlikte Batı Havana'da yer alan Bilimsel

Bölge'de biyoteknoloji alanında aralarında 7000 bilim insanı ve mühendisin yer aldığı 12.000 Kübalı görev alıyor. (3) Daha küçük ölçekli biyoteknoloji araştırma merkezleri Havana haricinde Camaguey, Sancti Spiritus, Villa Clara ve Santiago de Cuba'da yer alıyor.

Medyaya yansıyan "kansere aşısını bulan doktor" mucize haberlerinin arkasında 80'li yıllarda oluşturulan Biyolojik Cephe'nin geliştirilerek aşağıda görülen çok oyunculu, farklı alanlarda uzmanlaşmış ve ortak bir hedef doğrultusunda belirlenen strateji perspektifinde üreten 50'nin üzerinde kurum ve binlerce Kübalıya dayanan bir kolektif emek var.

Bu kolektif emeğin sonucunda bugün Küba ekonomisinde

(*) DİPNOTLAR:

(1) <http://www.medicc.org/resources/documents/embargo/The%20impact%20of%20the%20U.S.%20Embargo%20on%20Health%20&%20Nutrition%20in%20Cuba.pdf>

(2) <http://thecubaneconomy.com/wp-content/uploads/2013/10/New-Picture.jpg>

(3) <http://monthlyreview.org/2006/12/01/socialism-and-the-knowledge-economy-cuban-biotechnology/>

(4) http://www.who.int/phi/publications/Cuba_case_study121115.pdf

(5) <http://www.thebhc.org/sites/default/files/ofarrill.pdf>

(6) <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4068811/>

AKP sermayenin

AKP 15 YILLIK "SERMAYE DOSTU" İKTİDARINI TÜRKİYE'Yİ DÜNYANIN SAYILI "SERMAYE CENNETLERİ"NDEN BİRİ YAPARAK TAÇLANDIRMAYA SOYUNDU. 15 TEMMUZ SONRASINDA ORTADA KANUN YAZACAK, YÖNETMELİK DÜZENLEYECEK BÜROKRAT KALMAMIŞ, BÜTÜN BAKANLIKLAR KİLİTLENMİŞKEN SERMAYE TEKNOKRATLARININ DESTEĞİYLE ARKA ARKAYA ÇIKARTILAN YASALAR, EKONOMİDE YAŞANAN SIKIŞMA "SERMAYE İÇİN YENİ CENNET" VAADIYLE AŞILMAYA ÇALIŞILYOR.

Türkiye kapitalizminin son 15 yılını üç sektörden özetlemek mümkün: İnşaat, otomotiv ve finans.

Gıda, tekstil gibi geleneksel ve ekonomi içinde yüksek paya sahip sektörlerde de gelişmenin temel sürükleyicisi yeni alışveriş merkezlerinin sayısındaki artış ve borçlanma olanaklarının genişlemesi oldu.

AKP eliyle hem yandaş sermaye hem de geleneksel sermayenin seçilmiş kesimleri semirtildi. Türkiye'nin artan dış borcu kaynaklardan biri olurken bir diğer önemli kaynak da kamu varlıklarının satışı ya da yeni rant mekanizmaları yaratmak üzere sermayeye bedelsiz ya da düşük bedelli sunulmasıydı. Kamu işletmelerinin önemli bir bölümü özelleştirilirken sadece üretim tesisleri sermayeye gerçek değerlerinin altında satılmış olmadı aynı

zamanda İstanbul, Ankara gibi kentlerin merkezlerinde kalan değerli gayrimenkulleri sermayeye devredildi.

Bu süreçte TOKİ de Hazine arazilerinin imara açılması ve yaratılan kentsel rantın seçilmiş müteahhit şirketlere aktarılmasında özel rol üstlendi. Enerji, eğitim, sağlık gibi alanlar özel sektöre açıldı, mevcut kamu varlıklarının devri kadar kamunun bu alandan çekilmesi sermayeye yeni "iş olanakları" yaratılması anlamına geldi.

'GIDA İŞİNDE PARA VAR'

Tarımda yapısal dönüşüm ya da "tarımın tasfiyesi" gıda üretiminin tekelleşmesine, gıda perakendeciliğinin ülkenin en kârlı işlerinden biri haline gelmesine, yeme-içme işlerinin en büyük sermaye gruplarının gözdesi olmasına da yol açtı.

İstanbul Sanayi Odası'nın ilk 500 şirket sıralamasında otomotiv, demir-çelik, çimento, gıda, mobilya üreticileri üst sıralara tırmandı. Koç ve Sabancı grupları bu dönemde tarihi büyüme rekorları kırarken Doğuş, Borusan gibi gruplar ölçek değiştirdi. Uzanlar, Doğan grubu gibi toptan ya da kısmen tasfiye edilen az sayıda grup dışında "zenginliğe zenginlik" katılan bir dönem gördük. Sermayenin kendi iç rekabetine bile aykırı sayılabilecek bu durum AKP iktidarının yarattığı muazzam peşkeş mekanizmaları ve kapitalizmin temel işleyiş kurallarını zorlayan "paylaşım modelleri" ile sürdürülebildi. Elektrik ve doğalgaz dağıtım ihaleleri, büyük altyapı projelerinin yapımı ve işletilmesi gibi ihalelere 3'lü, 5'li konsorsiyumlarla giren Limak, Cengiz, Kolin vb şirketlerin sözü edilen "havuz

modeli" etrafında çalıştıkları da açığa çıktı. Köprü ihaleleri, şehir hastanesi projeleri gibi projelerde bu havuzlara yabancı sermayenin de kolayca entegre edildiği görüldü.

2000'ler Türkiye sermayesinin paraya boğulduğu yıllar oldu. Talan, hırsızlık, peşkeşle birlikte emekçilerin tarihin en ağır sömürü koşullarına tabi tutulması bu "bolluğun" yaratılmasında etkili oldu. Hızlı değişen tüketim alışkanlıkları, hızlı kentleşme ve artan borçlanma olanaklarıyla yaşanan sanal refah hissi emekçi yığınların reel olarak yoksullaştıklarını, çalışma süreleri ve koşullarına göre aldıkları ücretin gerilediğini kavramalarını engelledi. (ÜFE ve TÜFE endeksli reel gelir hesapları, bu dönemin zenginleşmesi karşısında emekçilerin durumunu resmetmekte çok yetersiz kalıyor.)

15 Temmuz sonrası 'yeni sermaye cenneti' girişimi

Büyük bölümü 15 Temmuz sonrasına denk gelmek üzere AKP iktidardan bir dizi yeni düzenleme yaptı. Bir bölümü hazırlıklardan daha önce başlamış olan çalışmalardı. Bir bölümü ise yeni gündeme geldi ve herhangi bir hazırlık süreci olmaksızın çok tepeden düzenlemeler olarak hayata geçirildi.

Hazırlıklardan geçmişe dayanan düzenlemelerde de büyük bir hızla yeni gündeme gelen başlıklarda da sermayenin sürece fazlasıyla dahil edildiği, tek tek gruplar ya da sermaye kuruluşlarının yönlendirmesiyle hareket edildiği

görüldü. Özellikle 15 Temmuz sonrasında bürokrasideki tasfiyelerle oluşan açıklar sermaye teknokratlarının doğrudan müdahaleleriyle kapatıldı. "Proje Bazında Yatırım Teşviki" gibi bazı düzenlemelerde ise detaylar önemsenmeden "ana fikir" mesajları vermek amaçlanmış görünüyor. Temmuz ve Ağustos'ta öne çıkan düzenlemeler: Dört yeni yasal düzenleme yapıldı, bir kanunun da tasansı kamuoyu görüşüne sunuldu. Sırasıyla "Yatırım Ortamı Kanunu", "Uluslararası İşgücü Kanunu", "Ulusal Varlık Fonu" ve "Yatırımların Proje Bazında Teşviki"ni

içeren 6745 No'lu Kanun yasalaşanlar olurken, "Üretim Reform Paketi" de kanun tasansı olarak görüşe açıldı. Bunlara ek olarak Ar-Ge ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunlarının Uygulama Yönetmelikleri yürürlüğe girdi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Teşvik Paketi de önemli bir destek paketi olarak açıklandı. Önümüzdeki aylarda yapılacak yeni düzenlemelerle birlikte temel amacın "sermayeye güven" vermek, yeni alanlara "kamu garantisiz" yatırım yapmalarını sağlamak, yabancı sermaye için bir "sermaye cenneti" yaratmak olduğu söylenebilir.

zenginliğine zenginlik kattı

'Beyin' ithalatı

En önemli düzenlemelerden biri "Uluslararası İşgücü Kanunu" oldu. İkâmet izni bulunan ya da 8 yıldan fazla izinli çalışan yabancılara süresiz çalışma hakkı getiren düzenlemenin yanısıra TMMOB Yasası'nda yapılan değişiklikle de yabancı mühendis istihdamının önü açıldı. Eğitim ve sağlık alanlarında da ön izinle meslek sahibi yabancı istihdamı artık mümkün. Üniversitelerde, araştırma-geliştirme faaliyetlerinde istihdam edilecek "nitelikli işgücü" için de 3 yıllık geçiş süresi içeren süresiz çalışma izni tanıyan "Turkuaz Kart" uygulaması getirildi. "Yabancı sermaye çekme" gerekçesiyle savunulan düzenlemelerin bütünü Türkiye'de Suriyeliler de dahil olmak üzere fiilen çalışan yabancı işçileri sistem içine almayı kolaylaştırırken "nitelikli işgücü" ya da beyaz yakalı işçiler üzerindeki baskıyı artırma amacı da taşıyor.

AKP'nin "zenginliğe zenginlik" katma hikâyesi, Türkiye'de üretimin taşıyıcı kolonlarının uçurulması anlamına da geldi. Üretimde ve tüketimde ithalat bağımlılığının ulaştığı düzey bağımsız bir ekonomi inşa etmenin önünde büyük bir engel duruma ulaştı. Dış borçlanma ihtiyacı ya da dış borç bağımlılığı da esas olarak ithalatın finansmanı ile bağlantılı düşünülebilir. Türkiye artık en temel ara mallarından biri olan petrokimya ürünlerinin neredeyse yüzde 70'ini ithal eden, üretim ihrac ettiği araç kadar döviz bazında ithalat yapan bir ülke. "Üretim reformu" adı altında paket üstüne paket açıklayan siyasi iktidar canhıraş bir şekilde sermaye için yeni "zenginleşme" mekanizmaları yaratmaya çalışıyor.

■ Adile Kaya

Kaynak halktan destek AKP kabinesinden

6745 sayılı kanun olarak yasalaşan düzenlemenin iki kritik unsuru Ulusal Varlık Fonu ve "Yatırımların Proje Bazında Teşviki" oldu. Ulusal Varlık Fonu, emeklilik ve işsizlik sigortası fonu başta olmak üzere kamunun kontrolündeki birikimleri ve kamunun "menkulleştirilebilir" diğer varlıklarını kaynak olarak kullanarak altyapı projeleri başta olmak üzere yatırımlara ortak olacak. Sermayeye yeni kaynak aktarım mekanizması için kullanılacak.

"Yatırımların Proje Bazında Teşvik" edilmesi ise yerli, yabancı birtakım "adrese teslim teşviklerin" yanısıra köprü, otoyol, enerji, sağlık gibi projelerin ötesine geçen, sanayi yatırımları üzerinden de sermayeye kaynak transferi sağlamayı gözeten bir yaklaşımın ürünü. Orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerine yönelik yatırımlar başta olmak üzere, araştırma-geliştirme faaliyetlerini, yenilikçi uygulamaları destekleyici, ithalat bağımlılığını azaltıcı yatırımlarda doğrudan Bakanlar Kurulu kararıyla

seçilen projelere teşvik sağlanıyor. Kurumlar vergisi muafiyeti, bedelsiz arsa tahsisi, istihdam desteği, enerji harcamaları desteği gibi teşviklere ek olarak kamu söz konusu projelere yüzde 49'a kadar ortak olabiliyor. Daha sonra halka arz ya da yatırımcıya devir koşulu da eklenerek kamunun sadece yatırıma destek amaçlı ortaklığı da güvenceye alınmış. Bütün bunlara ek olarak Bakanlar Kurulu projeye has ek destekler tanımlama yetkisine de sahip.

Özellikle milli projeler güzellemesiyle hızlı bir gelişim içinde olan savunma sanayi, havacılık projelerine yönelik yabancı sermayenin de dahil olduğu yeni yatırımların gündeme gelebileceği, Ethem Sancak gibi isimlerin tank üretimi, Koç grubu gibi bazı geleneksel sermaye gruplarının yeni ortaklık girişimlerinin doğrudan bu kapsama gireceği düşünülüyor.

Tarım arazileri sermaye yağmasına açılıyor: Arsalar beleş

Eylül başında Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından kamuoyu görüşüne açılan "Üretim Reform Paketi"nin odak noktası bedelsiz ya da düşük maliyetli sanayi arsası temini. Marmara Bölgesi'nin gelişmiş sanayi merkezlerinde, organize sanayi bölgelerinde ya da merkezi konumdaki yerlerde 1000 dolar/m²'lere kadar çıkan arsa fiyatlarının yatırım yapmayı imkânsızlaştırdığı, sanayicinin yatırım yapmak yerine arsa spekülasyonu yapar hale geldiği gerekçe gösteriliyor. Zeytin Kanunu gibi tarım alanlarının sanayi alanı

haline getirilmesinin önündeki "pürüzler" de geçerken hallediliyor. Söz konusu düzenlemelerle aynı zamanda arsa rantı üzerinden OSB yönetimlerinin elinde biriken fonların da kamu tarafından "sermaye yararı"na kullanımının hedeflendiği belirtiliyor. Sanayi Gayrimenkul Yatırım A.Ş. (SAGYAŞ) adında Hazine'ye bağlı yeni bir şirket kurularak tüm OSB'lerin yönetimleri ve yeni sanayi arsası üretme işi bu şirkete devrediliyor. SAGYAŞ'ın bu alanın TOKİ'si olacağı ve sanayi arsaları rantının konsolide edilmesi ve yeniden dağıtılmasında

rol üstleneceği görülüyor. İstanbul, Kocaeli, Bursa gibi merkezlerdeki mekânsal sıkışma ve kentsel dönüşüm projeleri nedeniyle Güney Marmara ve Doğu Marmara-Batı Karadeniz hattına doğru yaşanan sanayi yayılmada kamunun sermayeye yeni desteği olarak değerlendirilmek mümkün. Köylülerin tarlalarını daha ucuza satmasını sağlamak, 1. ve 2. derece tarım arazilerini sanayi arsasına dönüştürmek, güzide grupların güzide yatırımlarına "beleş" arsa tahsis etmek. Yasa maddeleri tüm bunları barındırıyor.

KEMAL OKUYAN

DÜRÜST VE AÇIK BİR YANIT

Komünistler

Komünistlerin AKP iktidarına karşı nasıl bir tutum aldığı başından beri biliniyor. Hiç değişmedi; piyasacı dedik, Amerikancı dedik, dinci-gerici dedik. Dahası tehlike dedik, zaman zaman iktidarın “faşizan” karakterini özellikle vurguladık.

AKP ve onun başındaki Erdoğan kâh zayıfladı, kâh güçlendi ama bizim yaklaşımızda herhangi bir farklılaşma hiç gözlenmedi: AKP karşı tarafa ait bir siyasi aktördü, ondan şu ya da bu nedenle emekçi halk yararına bir şeyler beklene mezdi, dahası onun misyonu bu coğrafyada ilerleme adına ne kadar değer ve mevzi varsa yok etmekte.

“Herhangi bir iktidar değil” diyorduk...

Tamam, bütün burjuva hükümetler özünde aynıdır ve bu gerçek on yıllardır şaşmaz bir kural olarak kendini dünyanın dört bir yanında yeniden ve yeniden hissettirmektedir. Ancak bazı hükümetler o “öz”le daha güçlü bağ kurarlar yani tarihsel olarak temsil ettikleri sınıf açısından özel bir anlam taşırlar. Temsil ettikleri sınıf, temsil ettikleri ideoloji, temsil ettikleri değerler açısından...

AKP, 2001’den bu yana ve tepeden tabana kadrolarına açıkça yansıyan kalite sorununa karşın (bu saptamayı elitist bulanlara gülüp geçtik hep) özel bir parti oldu. Kim için?

Bu soru piyasacı, emperyalizm ve gericilik kavramlarına yaslanarak ayrı ayrı yanıtlanabilir kuşkusuz. Türkiye’de patron sınıfının AKP’den beklentileri vardı; istikrar, emeğe saldırı, kamusal işletme, kaynak ve alanların yağmalanması. Emperyalist ülkelerin (kendi aralarındaki çelişkiler ve bu çelişkilerin AKP’ye yansıyan yönü bir yana) AKP’den istekleri vardı; sermaye hareketlerine ve uluslararası tekellere mutlak özgürlük, NATO planlarına mutlak uyum, bölgesel projelerde daha fazla rol. Türkiye gericiliğinin AKP’den istekleri

vardı; Cumhuriyet’ten intikam, şeriat düzeni ve ülkenin ilerici birikiminin yok edilmesi.

Bütün bunlar arasında gerilim olmadığını söylemek kapitalizmi övmek olur. Bu düzen ne ekonomi, ne siyaset ne de ideoloji alanında sürdürünmez, çelişkisiz olamaz. Kapitalizmde istikrar geçicidir, mutlak uyum diye bir şey yoktur ve kriz kaçınılmazdır.

AKP’Yİ AYAKTA TUTAN...

Ancak yine de AKP’yi 15 yıldır ayakta ve “zirvede” tutan bir olgu var: Sermayenin gereksinimleri. Birbirinden çok farklıymış gibi ele alınan emperyalist ülkeler, gericilik gibi AKP’yi besleyen unsurlar son tahlilde sınıfsal bir temelde sadeleştirilebilir, bir noktada toplanabilir. Emperyalizmin şu ya da bu batılı ülkenin, özellikle ABD’nin çıkarlarına indirgenmesi alışkanlığı ne kadar yaygın olursa olsun, biliyoruz ki, emperyalizm kapitalizmin bir gerçekliği ve aslında her kapitalist ülkeye içkin bir eğilimin ürünü. AKP’nin suya düşen ama hâlâ yaşatmak için yol aradığı Yeni-Osmanlılık zorlaması yalnızca ABD’nin çıkarları ile açıklanamaz; burada bir kez daha Türkiye’de sermaye sınıfının ihtiyaçları, emperyalist merkezlerin arayışları ve bölge gericiliğinin dinamikleri yan yana gelmiştir. Biliyoruz ki, Türkiye burjuvazisinin yeni yatırım ve pazar arayışı ile enerji kaynaklarına dönük ilgisi olmasa Yeni-Osmanlılığın karikatürü bile ortaya çıkamazdı.

Gericilik için de aynı geçerlidir. Türkiye burjuvazisinin toplumu yönetme yeteneğini artırmasa, tıkanan sisteme yenilenmiş sermaye birikim kanalları açmasa, kamusal alana dönük saldırı kamusal kültüre yabancı İslamcı ideoloji sayesinde kolaylaşmasa gericiliğin bugünkü “şımarık” ve “iddialı” noktaya gelmesi, Türkiye’de laikliğin yerlerde sürünmesi asla söz konusu olamazdı.

AKP için çok şey söylenebilir ama kısa keseceksek, AKP gözü dönmüş Türkiye burjuvazisinin çocuğudur. Haylazdır, ele avuca sığmamaktadır, hatta anne babaya dert açmaktadır ama ilişki ve yakınlık ancak bu şekilde ifade edilebilir.

Peki bütün bunlar halka nasıl yansıyor?

Türkiye bölgesel çatışmaların içine sürüklendikçe savaş, katliamlar, cinayetler, bombalamalar gündelik hayatın parçası oluyor.

Dinselleşmede yol alındıkça özgürlükler iyice kısıtlanıyor; kadına, sanata, bilime, aydınlığa tahammülsüz bir toplumsal atmosfer oluşuyor.

İşçi sınıfı tamamen sermaye tarafından belirlenen koşullarda çalışmaya zorlanıyor, yüz elli yıllık kazanımlar bir bir ortadan kalkıyor.

Ve birileri diyor ki savaşa karşı birleşelim. Bir öteki özgürlükleri yeniden kazanmak için birleşme çağrısı yapıyor. Bir başkası için birleşmenin tek zemini ABD çıkarlarına karşı durmak. Başka bir kesime göre birleşme noktasının laiklik olması zorunlu.

Savaşa karşı olan herkes, özgürlükleri korumak isteyen herkes, ABD karşıtı herkes, laikliği savunan herkes!

BİRLİK EDEBİYATI

Her defasında şu da söyleniyor: Birleşemediğimiz için savaş var, birleşemediğimiz için özgürlükler budanıyor, birleşemediğimiz için ABD hâlâ buralarda, birleşemediğimiz için laiklik elden gitti!

Birlik güzeldir de... Bu kadarı saçmalaktır. Türkiye bu haldedir çünkü işin “öz”ü görmezden gelinmektedir. Aslında Türkiye’yi bu hale getiren biraz da bu temelsiz “birlik” edebiyatıdır. Buradan birlik olması gerekenlerin birliği çıkmaz, yanlış zeminlerde bölünmeler çıkar.

Savaşa karşı birleşelim diyenlerin dünyanın en militarist ülkesi ABD’ye hayırhah bakabilmesine neden şaşırılıyor?

“GERÇEK OLAN HER MÜCADELE BİRLEŞTİRMEZ AMA BİR ARAYA GETİRİR. EVET, AÇIKÇA SÖYLÜYÜRÜZ; BİZ KOMÜNİSTLER BU DÜZEN SINIRLARI İÇİNDE DURAN VE BU ANLAMDA HALKI ALDATTIĞI GİBİ BAŞARISIZLIĞA UĞRAYACAK HER TÜR BİRLİĞİN, İTTİFAKIN DIŞINDAYIZ. BAŞKALARI GİBİ BİR GÜN TÜRKİYE’NİN GERİCİLEŞMESİNE SES ÇIKARMAYAN HATTA DESTEKLEYENLERLE SAVAŞA KARŞI ORTAK DURUŞ GELİŞTİRİP, SONRA LAİKLİĞİ SAVUNMA ADINA SAVAŞA ÇANAK TUTAN BİR SİYASİ PARTİYLE CEPHELEŞMEYE ÇALIŞAMAYIZ.”

birlik istemiyor mu?

ABD'YE
KARŞI ERDOĞAN'I
DESTEKLEYEN "MİLLİ
DURUŞ"ÇULARIN İÇİNDEKİ ABD
ÖFKESİ GERÇEK OLABİLİR AMA
DURDUKLARI YER HİÇBİR BİÇİMDE
GERÇEK DEĞİL. KAPİTALİZMDEN
NEFRET ETMEDEN ABD
EMPERYALİZMİNDEN NEFRET
ETMEK BİR NOKTADAN SONRA
DEĞERSİZLEŞİYOR.

Neden dün kadar AKP'nin de savaşa karşı durduğu, içeride ve dışarıda savaşçı politikaların Ergenekoncuların marifeti olduğu tezinde düpedüz emperyalizmle işbirlikçilik gördüğümüzde bize kızılıyordu? Savaş sınıf çelişki ve çatışmalarından azade bir olgu olarak görüldüğü sürece savaşa karşı birlik filan olmaz.

Özgürlükler deniyor... Dünyanın 30 yılı aşkın bir süredir karşı-devrimci bir sermaye saldırısı ile karşı karşıya olduğu gerçeğine göz kapatarak hangi özgürlüğü savunacaksınız? Avrupa Birliği standartları mı, "biji Obama" çizgisi mi özgürlükten anladığımız? Özgürlüklerin baş düşmanının tekeli düzen olduğu gerçeğini bir kenara koy, sonra özgürlükler için mücadele et, birlik çağrıları yap.

ABD'ye karşı Erdoğan'ı destekleyen "milli duruş"çuların içindeki ABD öfkesi gerçek olabilir ama durdukları yer hiçbir biçimde gerçek değil. Kapitalizmden nefret etmeden ABD emperyalizminden nefret etmek bir noktadan sonra değersizleşiyor. Rus tekellerinin şefi Putin'den halkların babası imal etmek, ABD'ye kafa tutuyor diye İran'ın emekçi halkını onlarca yıldır karanlığa gömen mollalar iktidarını "dost ve müttefik" görmek, bütün bunlar ABD emperyalizmi ile mücadeleyi de zayıflatan olgulardır. Bir

soruna ilişkin devrimci tavır almak ile, bu tavrı devrimci olmayan bir stratejinin içine yerleştirmek arasında fark var. İran'a dönük ABD kuşatmasına ve provokasyonlarına hayır; İran'daki dinci sermaye diktasına da hayır!

NATO'cu, sermayeci bir orduyla, dahası Koç ile Doğan ile Eczacıbaşı ya da bir başka "çağdaş" kapitalist aile ile gericiliğe karşı durulabileceğini düşünenlerin ağızındaki "laiklik için bir olalım" sloganı da Türkiye'nin aydınlanmacı birikimini zayıflatıyor, yolundan saptırıyor.

Evet, Türkiye'nin bu hale gelmesinde düzeni sorgulayan politikaların güçlenememesi yatıyor, birlik olunmaması değil. Birlik olunacaksa bu düzene karşı olunacak.

Peki bu düzene karşı olanların sayısı bu kadar azken, oturup beklenecik mi?

Ölümü mü bekleyeceğiz? Asla!

Her şeyden önce çoğalacağız, çoğalabiliyoruz bu düzene karşı.

Bunun dışında...

Gerçek olan her mücadele birleştirmez ama bir araya getirir. Evet, açıkça söylüyoruz; biz komünistler bu düzen sınırları içinde duran ve bu anlamda halkı aldattığı gibi başarısızlı-

ilerci geleneği olan bir okuldur, iyi bir eğitim kurumudur, doğal olarak bunu yok etmek istiyorlar. Geçenlerde okulun mezunları tarafından oluşturulmuş dernek ve vakıfların girişimiyle bir protesto yapıldı okulda. Slogan yok, pankart yok; bir sorun bulunmuyor, bunlar her zaman gerekemeyebilir. BAL'a sahip çıkmak için oradan mezun ya da hâlâ okulda eğitim gören komünistlerden de katılan oldu bu protestoya. Bu bir birlik değil, bir araya gelişti ve o kadar!

O kadar çünkü, o haliyle bırakılırsa BAL'a sahip çıkılması mümkün değil. Siyasetten korkan, mücadeleden korkan, "aman ya öğrenciler buluşursa" kaygısından uykusu kaçan, "devlet okulları giderse nasılsa özel okullar var"ı hem toplumsal hem bireysel bir çözüm olarak koruyan, kurumsal olarak siyasi iktidara mahkûm ve piyasaya tâbi bir çizgiyle gericiliğe karşı mücadele bir yere varmaz. BAL bu vartayı atlatır, sonrasında kaybeder. BAL ya da bir başka kurum ya da Türkiye...

Durum budur.

Durum bu olduğu için işin özünde ısrar eden bir çizgiyi güçlendirmeye çalışıyor ve "şimdi "birlik zamanı" diyenlere kulak asmıyoruz.

ğa uğrayacak her tür birliğin, ittifakın dışındayız. Başkaları gibi bir gün Türkiye'nin gericileşmesine ses çıkarmayan hatta destekleyenlerle savaşa karşı ortak duruş geliştirip, sonra laikliği savunma adına savaşa çanak tutan bir siyasi partiyle cepheleşmeye çalışamayız.

Ancak kendi bağımsız stratejimizi titizlikle korurken gerçek olan her mücadeleye enerji vermenin, onu ileriye çekmenin yolunu ararız. İmam hatipleri kapatmak için, zorunlu din derslerini kaldırmak için, İncirlik ve diğer üslerin kapatılması için göstermelik değil, samimi her tür girişimle iletişime girmeyi görev biliriz.

Kendi okulum da olduğu için örneği oradan vereyim. Bornova Anadolu Lisesi'ni adım adım imam hatipleştirme stratejisinin ürünü olarak "proje okulları" kapsamına soktular. BAL

KAPİTALİZMİN KUTSAL DEMOKRASİ TANRISI VE AB KRİZİ **Sosyalizmsiz**

EMPERYAL SOL, AVRUPA BİRLİĞİ'NİN BUGÜNÜNÜ VE GELECEĞİNİ TARTIŞTI. AB KRİZİ KONFERANSI KATILIMCILARI, AB'NİN NASIL BİR KRİZ İÇİNDE OLDUĞUNU GÖRÜYOR AMA ÇIKIŞ YOLUNU GÖRMEYE, GÖRÜYORLARSA SÖYLEMEYE GÜÇLERİ YETMİYOR. KUTSAL DEMOKRASİ TANRISINDAN DA NEOLİBERALİZMİN TA KENDİSİ OLAN AB'DEN DE VAZ GEÇEMİYORLAR.

Kimse görmek, medya da göstermek istemiyor, ama Avrupa zangır zangır titriyor. Avrupa'nın en güçlü kadını kabul edilen Angela Merkel, her an başbakanlık koltuğundan olabileceğini biliyor. Almanya ve çevresindeki uyduları veya "depoları" (Avusturya, Benelux ülkeleri, kısmen de İskandinav dünyası) dışında ortada bir "ekonomik başarı" yok. Yoksullaşma büyük bir hızla yayılıyor. Başarıda ise olağanüstü ölçülerde bir dış ticaret ve bütçe fazlası veren Berlin, işin kaymağını yiyen adam pozisyonunda. AB, Berlin'in oyuncağı. Ama kriz engellenemiyor.

Fakat AB krizi mülteciler üzerinden son birkaç yılda milyonları huzursuzlaştıran somutlukta bir tehdiye dönüşünce, neoliberal veya emperyal solun ("emperyalist demokrasi") paçası da tutuşmaya başlıyor. İyi terbiye edilmiş solun kitle tabanı eriyor. Bilinen sosyal demokratların hali malum. Çöktüler. AB'nin geleceğiyle ilgili sosyal demokrasinin solundaki arayışlar ise, ki Syriza, Podemos ve "FransaAlmanya"-daki iki "Sol Parti" gibi sonuçta siyasetin sosyal demokrat birer versiyonudurlar, krizle birlikte derinleşen bir açmaz halinde. Geçen hafta 23 Eylül'de Berlin'deki, bir sonraki gün de Londra'daki gelişmeler, siyasetin ele avuca sığamayacak kadar kriz rüzgârı yediğini gösterdi. Kronolojiyi tersten izleyip bakalım: Önce Londra, sonra Berlin...

'CORBYNİSTALAR(MI)?

İngiliz sosyal demokratları arasındaki uçurum, dışarıdan bakınca, hızla büyüyor. Örnek olarak, İşçi Partisi Başkanı Jeremy Corbyn ve "Corbynistalar"ın parti milletvekilleriyle üstyönetimden oluşan sağcı kaymak tabakasına attığı tokat gösteriliyor. Almanya ve Fransa'daki artık ahı gitmiş

vahı kalmış geleneksel sosyal demokrat partilerin, SP ve SPD, yanından bile geçemedikleri bir örnek bu: Milletvekillerinin yüzde 80'ini ve neredeyse tüm parti üstyönetimini karşısına almış bir "fazla solcu" başkan, parti üyelerinin yüzde 62'sinin güvenini kazanabiliyor. Corbyn ve benzerlerine umut bağlamış olanlarla bir ilgimiz yok, ama Brexit'le birlikte düşününce ortada darmanduman bir siyaset alanı olduğu da kesin. Biz, ışığı sınıf hareketine ve onun siyasi öncüsüne tutanlardanız. Oradan bakınca da sahnedeki kirli akışı ve içinden yeşertilmeye çalışılan sol hevesleri görmek mümkün. Bir yıl içinde parti üye sayısını üç kat artıran bir sosyal demokrat bu Corbyn. Tabanın artan desteğinin bir nedeni de bu olmalı. Hollande'ın ve partisinin bu hesaplarda artık adı bile geçmiyor

Almanya'da ise SPD Başkanı ve Angela Merkel'in yardımcısı, aynı zaman da Federal Ekonomi Bakanı Sigmar Gabriel, hadi "Kemal Kılıçdaroğlu'nun ağababası" diyelim, 7 yıldır partiyi elinde tutuyor ve bu süre içinde partisi sadece sandıklarda yüzde 20'nin altına doğru hareketlenmekle kalmadı, 100 bin de üye yitirdi. Corbyn, 680 bin üyeli partisini Avrupa'daki en çok üyeye sahip parti haline getirdi. Böyle övülüyor. Ama her durumda şöyle: Ne zaman patlayacağı ve topluları paramparça edeceği bilinmeyen kriz, bütün yerleşik yapıları vuruyor ve bu kargaşada neoliberal dönemin sosyal demokratları teker teker alaşağı ediliyor. Demek ki Syriza ve Podemos modellerinin aynen izlenmesi şart değil, yerleşik büyüklerde de "yeni sosyal demokratlar" doğabilir. Öyle de oluyor.

Peki, AB gibi bir "umut ve refah kalesinin" bu krizin merkezi olduğunu söylemek bile sahnenin altüst olduğunu göstermez mi?

Öyledir.

Öyledir ve 23 Eylül'de Berlin'deki "AB Krizi Konferansı", katılımcılardan bazıları büyük harflerle konuşsalar bile, hiç de öyle kökten AB karşıtı bir havada sürüp bitmedi. Sadece Fransa'daki Sol Parti'nin lideri Jean-Luc Mélenchon, eğer değiştirilmezse AB'den çıkılabileceğini belirtme cüreti gösterdi.

ANLAYIŞLI SOL!

Almanya'daki Sol Parti Başkanı Bernd Riexinger, "sol sosyal demokratların", hele hele partiyi ele geçirmiş olanların, "ne kadar derin ve anlayışlı solcular" olduğunu bir kez daha örnekle-

di. AB'nin elbette eleştirilmesi gerektiğini, ama bu krizle solun daha da bölünmesinden korktuğunu söyleyen Riexinger, nasıl bir solcu tipinin Avrupa solunun başına bela olduğunu somutluyordu adeta. Sol Parti'nin hizmet sektörü sendikacılığında gelme lideri, konferansı her zamanki belagati ile açan ünlü "pratisyen solcu" Gregor Gysi'nin "yol gösteren değerlendirmelerini" kendince yineledi. Babası Alman Demokratik Cumhuriyeti kurucularından ve kültür bakanlarından Gysi, bu hep sola çok yakınmış izlenimi veren fakat komünistlere uzaklığıyla ünlü "gerçekçi", daha derli toplu bir

Avrupa solunun sefaleti

Ufuk Uras veya Nabi Yağcı olarak, AB'nin ne kadar neoliberal, sosyal adaletten ve saydamlıktan uzak bir bürokrat olduğunu, üstelik derin bir krizden geçtiğinin altını çizdi. Aynı Gysi, AB'yi 21'inci yüzyılın bir barış projesi olduğu için de övdü. Böylece "Prusya savaş miğferleri istemiyorum" diyerek sol politikalar için ulusal devlete dönüş çağrısı yapan bazı partililerle arasındaki mesafeyi belirginleştirdi. Olmayacak dua amincisi Gysi, kesinlikle ulusal devletler dönemine dönülemediğini ve AB'nin de "temel anlaşmalar değiştirilerek" korunması gerektiğini savundu. TBKP veya Ufuk Uras ÖDP'sinin lideri olarak da görülebilecek Gysi ve partisini asıl düşündüren, AB'nin neoliberal aşırılıklar nedeniyle çökme tehdidi altında bulunması. Sosyalizm için değil AB'yi kurtarmak için çırpınan bir solcu kimliğiyle karşı karşıyayız. AB'nin emperyalist bir proje olduğu için karşı çıkılması gerekti-

ğini söyleyen komünistlerin veya sosyalistlerin adeta kazındığı bir siyasi coğrafyada daha fazlasının olamayacağı söylenebilir.

AB, NEOLİBERALİZMİN KENDİSİ!

Sol Parti Başkanı Riexinger, AB'deki eleştirilecek şeyi, "rekabet mantığı" olarak gösterdi. Bu mantıkla Avrupa'nın birlik falan olamayacağını savundu ve buna pek üzüldüğü anlaşılıyordu. Almanya'nın çok kârlı çıktığı bu alışveriş mantığını eleştirmenin hiçbir anlamı olmadığını söyleyen çıkmadı değil. Nitekim, ne dediğini bilen az sayıdaki solcudan, WEED (World Economy, Ecology and Development) Başkanı ve Attac kurucularından Peter Wahl "AB'nin iktisat politikası tarafsız falan değildir. Neoliberalizm, temel anlaşmalara demir atmış durumdadır" hatırlatmasında bulundu. Daha sonra AB'den çıkılmasını önermeyen Wahl'in, bazı köktenci saptama-

malarına kimse karşı çıkmadı. Bölünmüş kişiliklerin su başlarını tuttuğu anlaşılıyordu: AB'nin iyileştirilemeyeceğini söyleyenlerin, AB'yi çözmek ve vermeneyecekleri bir konusunda taviz vermeyecekleri bir kez daha görüldü.

Konferansın Sahra Wagenknecht, Oskar Lafontaine, Jean-Luc Mélenchon gibi sürprizleri hiç yok değildi. Wagenknecht'in Gysi ile çelişen tezleri, Avrupa Birleşik Devletleri türünden masalların yerine ulusal devletlerin sol hükümetleriyle sol politikalar yapılacağı görüşü, gerçi bir farklılığa dikkat çekmiş oldu. Ama bir dönem Sol Parti içindeki Komünist Platform'un sürükleyici ismi olan Wagenknecht de AB'den çıkılmasını ve tasfiyesini falan önermedi. Bunu Fransız kanadı biraz utanarak yaptı. Mélenchon'un "Ya AB'yi değiştiririz, ya çıkarız, halkların egemenlik hakları en önemli zenginliğimizdir" şeklindeki ifadeleri, Avrupa soluna krizin nasıl yansıdığına dair bir başka örnekti. Böyle havalardan güç aldığı söylenebilir: Nedense Türkiye sosyalist hareketine ve ilerici tarihine karşı fazlasıyla lakayt olan, değindiğinde ise acımasızlaşan Sevim Dağdelen, kendince "muhalfet dersi" verdi: "Türkiye kökenli politikacı", AB'nin çarkına kum atılmasını önerdi ve solun AB'nin kurtarıcılığına soyunmasını istedi. "Radikalinski"yi oynayan Dağdelen dahil, kimse AB'nin emperyalist bir silah olduğunu kabul edemiyordu. Kimse sosyalizmi mümkün görmüyordu. Londra'daki Corbyn, Paris'teki Mélenchon ve Berlin'deki Gysi-Riexinger-Dağdelen için böyle bir şans yoktu. Ama kriz büyüktü.

'AB ÇÖKMEMELİ!'

Kriz derinleştikçe, Almanya'daki Sol Parti'de, AB'nin hegemon ülkesinde iktidara ortak olmak için yanıp tutuşan bir kadronun tüm kilit noktalarda yerleştiği oraya çıkıyor. Az sayıdaki merkez zenginlerinde, AB'nin çöküşünü yavaşlatıcı "sol tezler" bunun göstergesi. Peter Wahl gibi muhalif çizgilerin bile "AB'den çıkılması gerektiği" tezini dillendiremediği bir siyasal atmosferden sol veya sosyalist bir siyaset çıkarmak, Ufuk Uras

ve Ahmet Altan'dan sosyalist çıkarmakla eşdeğerdi, ama bunu düşünen yok.

Bütün bunlar bir şeyi gizlemek için yapılıyor olabilir: Avrupa'da sosyalist hareket, isteyen "komünist hareket" olarak da okuyabilir, sahneden resmen kazınmış durumda. Komünistlerin sendikalarda ihmal edilebilecek ağırlıkları, medyadan silinmeyi biraz da hak etmeleri, Avrupa'da bir eksiklik olarak algılanmıyor. Ama AB'nin krizi, artık bu yaşlı ve emperyalist kıtanın ortasına refah milliyetçiliği, açık şoven partiler ve savaş alanları ekebilir. Fransa'da Front National, Almanya'da AfD ve Avusturya'da aralık ayında cumhurbaşkanlığına yürüyen FPÖ, bu arada Macaristan ve Polonya'daki faşizme akraba iktidarlar... Bundan duyulan bir korku var. İyi de, komünist siyasetin aşkınlığı yoksa, bu savaş alanına kim nasıl engel olabilir? Bunu düşünen yok.

Türkiye ilerici hareketi, Avrupa'nın bir dönemini damgalayarak gerçekten komünist siyaset yapabilmemiş kuşaklar gibi, başından itibaren doğru bir tavır aldı. Bugünkü adıyla AB, eski adıyla "Ortak Pazar", Avrupa halkları için bir belaydı ve büyük patlamanın eli kulağında; o noktaya gelindi. Refah denilen şey, dış ticaret ve bütçe fazlalarıyla sadece Alman oligarşisine ve onun ortaklarına milyarlarca avro olarak yazılıyor. AB, böyle bir zenginleşmenin adı.

İşte yerleşik Avrupa solu, tüm renkleriyle, buna bile karşı çıkmıyor, fakat krizden nasıl ortak bir tutumla kurtulabileceği hesapları yapıyor. AB çöküyor, savaşlar ekerek çöküyor, sol ise bu çöküşü durdurmaya çalışanların çatısı olarak kurgulanıyor. Sosyalizm seçeneği yoksa, ortalığı kan götürecektir, bunu Avrupa solundan sildikleri anlaşılıyor. Plütokrazi ne kadar övünse azdır. Sosyalizmsiz dünyanın tuhaf sahneleri, Alman, Fransız, İngiliz, İtalyan oligarklarını neden düşündürsün ki?

İşe "zayıf halkadan" başlanacağı tezi, tam bir asır önce kitapçık halinde yayımlanmıştı. Devrimin eşliğinde...

■ Osman Çıtsay

AYDINLANMA HAREKETİ
GAZETESİ ÇIKTI

'Cemaatler ve tarikatlar dağıtılsın'

AYDINLANMA HAREKETİ, GÜNDEMİNE ALDIĞI ÇALIŞMALARI ÇIKARDIĞI ÖZEL GAZETE SAYILARI İLE YAYGINLAŞTIRIYOR. GAZETENİN SON SAYISI GEÇTİĞİMİZ HAFTA YAYINLANDI. 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNDEN ÇOK ÖNCE AYDINLANMA MÜCADELESİNİN KRİTİK BİR BAŞLIĞI OLARAK SAPTANAN "TARİKATLAR" KONUSU, YENİ ÇIKAN GAZETEDA ELE ALINIRKEN GÜLEN CEMAATİ ÜZERİNDE ÖZEL OLARAK DURULMUŞ.

Aydınlanma Hareketi, avukatların, bilim insanlarının, eğitimcilerin ve siyasetçilerin değişik alanlarda yaptıkları hazırlıklarla kitlesel bir aydınlanma mücadelesinin yükseltilmesi yönünde hareket ediyor.

Aydınlanma Hareketi gazetele-ri, burada önemli bir araç.

Sadece belirli konularda kapsamlı ve yaygınlaştırılabilir görüşleri ortaya koymak ve taşımak için değil, somut olarak hareketin çalışmalarını örgütlemek için de gazete etkili olarak kullanılıyor.

İlk sayısı "İmam

yetiştirmeyen imam hatipler kapatılsın" başlığıyla çıktığında, okulların imam hatipleştirilmesine karşı yürütülen direnişlere sunulan önemli bir fikrî destek olmanın ötesinde bazı noktalarda bu direnişlerin bizzat taşıyıcısı oldu.

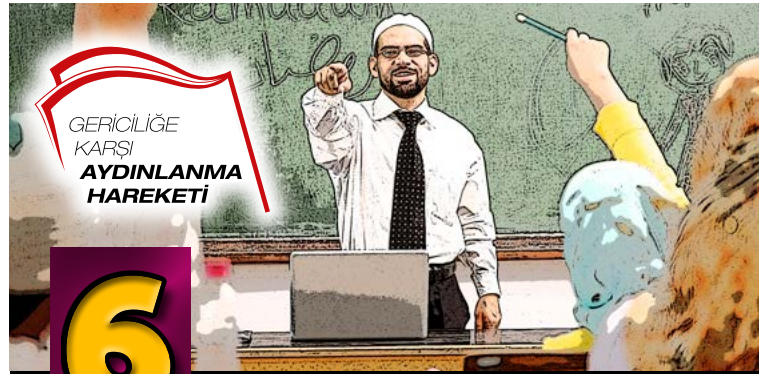
İkinci sayısına "Zorunlu din dersi yasaktır" başlığını seçen Aydınlanma Hareketi, bu gazetede zorunlu din dersi uygulamalarını hukuk, toplumsal haklar ve siyaset düzleminde ele almış ve "zorunlu din derslerinden muafi-

yet" konusunda somut adımların örgütlenmesine odaklanmıştı.

Son sayı, "Bu da bizim 15 Temmuz dersimiz" üstbaşlığını taşıyor ve cemaatlerle tarikatların dağıtılması gerektiğini anlatıyor.

Gazetede darbe girişimi ve AKP ile Gülen cemaatinin ilişki tarihine genişçe yer ayrılırken, "devrim yasalarına" göre tarikatların yasadışı olduğu hatırlatılıyor.

OUR BOYS ELHAMDÜLLİLLAH

6
ADIMDA

ZORUNLU DİN DERSİ MUAFİYETİ
İÇİN YAPILACAKLAR

1.

ADIM

İL, İLÇE EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NE VE OKULUNUZA DERSTEN MUAFİYET İÇİN DİLEKÇE VERİN. DİLEKÇENİN BİR NÜSHASINI KENDİNİZE ALMAYI VE EVRAK NUMARASINI KAYDETMEYİ UNUTMAYIN.

2.

ADIM

DİLEKÇE VERDİĞİNİZ KURUM TALEBİNİZE OLUMSUZ YANIT VERİRSE 60 GÜN İÇERİSİNDE İDARE MAHKEMESİ'NE DAVA İÇİN BAŞVURU YAPABİLİRSİNİZ.

3.

ADIM

İDARE MAHKEMESİ'NE ŞU İKİ KOŞULDA DAVA AÇABİLİRSİNİZ.

I OKUL YA DA MEB RED YANITI VERİR VERMEZ DAVA AÇMA SÜRESİ İÇİNDE DAVA AÇILABİLİR. İDARE MAHKEMESİNE DAVA AÇMA SÜRESİ DİLEKÇENİN REDDİNDEN

II İDARE MAHKEMESİNE DAVA AÇMA SÜRESİ DİLEKÇENİN REDDİNDEN

İTİBAREN 60 GÜNDÜR

!

DAVA İÇİN BAŞVURU HARCİ BULUNMAKTADIR.

4.

ADIM

MAHKEMEYE SUNACAĞINIZ BAŞVURU DİLEKÇESİNE ÇOCUĞUNUZUN OKUL BELGELERİNİ EKLEMİYİ UNUTMAYIN.

5.

ADIM

MAHKEMEYE SUNACAĞINIZ DİLEKÇEDE MUTLAKA YÜRÜTMİYİ DURDURMA KARARI VERİLMESİNİ TALEP EDİNİZ.

ÖNEMLİ
UYARI!

Dava sonuçlanmadan yürütmeyi durdurma kararını almanız çocuğunuzun dersi girmemesi imkânını doğuruyor. Aksi takdirde okulunuzun kuralları geçerli olduğundan dava sonuçlanana kadar çocuğunuzu derse sokmak durumunda kalabilirsiniz.

6.

ADIM

MAHKEME YÜRÜTMİYİ DURDURMA KARARI ALIRSA OKULUNUZ 30 GÜN İÇİNDE BU KARARI UYGULAMAK ZORUNDADIR.

HER TÜRLÜ SORUNUZ VE YARDIM TALEBİNİZ İÇİN AYDINLANMA HAREKETİ HUKUK KOMİSYONU'NDAN DESTEK ALABİLİRSİNİZ.

Dava dilekçe örneklerine

<http://aydinlanmahareketi.org/zorunlu-din-dersi.html>

sayfasından ulaşabilirsiniz.

KOMÜNİST KADINLAR 16. WIDF KONGRESİ İÇİN KOLOMBİYA'DAYDI

Örgütlü kadınları hiçbir kuvvet yenemez

KOLOMBİYA'NIN BAŞKENTİ BOGOTA'DA TOPLANAN ULUSLARARASI DEMOKRATİK KADIN FEDERASYONU KONGRESİ, DÜNYA ÇAPINDA EYLEM PLANLARINI GÖZDEN GEÇİRDİ. AYNI SIRALARDA YAPILMAKTA OLAN FARC VE HÜKÜMET ARASINDAKİ GÖRÜŞMELER KONGRE GÜNDEMİNDE ÖNEMLİ YER TUTTU.

Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu (WIDF) 16. Kongresi, 15-18 Eylül tarihleri arasında Kolombiya'nın başkenti Bogota'da 300'ün üzerinde delegenin katılımıyla gerçekleşti. "Emperyalizme Karşı, Barış İçin Kadınlar" sloganında birleşilen kongreye Türkiye'den Komünist Parti adına "Komünist Kadınlar" katıldı.

Kongrenin ana teması emperyalist savaşlar, kapitalizmin krizi ve işçi kadınların hakları olarak belirlenmişti. Ancak gerek kongrenin konumu, gerekse federasyon bileşenlerinin nicel olarak Latin-Amerikalı kadın örgütleri ağırlıklı olması sebebiyle, Kolombiya'da hükümet ile FARC arasındaki barış anlaşmasının gündeme hakim olduğunu söyleyebiliriz. Yüksek yoksulluk oranları, işsizlik, uyuşturucu ticareti ve fuhuşun yanı sıra, hükümetin Amerikancı tutumu şiddetlendikçe Kolombiyalı kadınlar için gelecek daha da belirsiz hale geliyor. Kolombiyalı kadın örgütleri; herkes için barınma, sağlık, eğitim hakkı ile siyasal suçlu ilan edilenlerin serbest bırakılması talebinin yanında, ateşkes sağlanması konusunda da fikir birliğindedir.

Kongrenin hemen ilk gününden WIDF, barış anlaşmasında "gözlemci" olarak kadınlarla ilintili başlıkların takipçisi olacağını ilan etti. Ancak bu tavır, federasyon içinde homojen destek görmüş değil. Ağırlıklı muhalefet, barış anlaşmasının toplumsal hareketliliğe el çektireceği ve anlaşmanın kadınların süregelen sorunlarını dindirmeyeceği yönündeydi. Federasyonun basın toplantısında "Barış sürecinde

elde edilen reforma rağmen mücadele devam ediyor. Burada toplanmamız bu mücadelenin garantisidir" şeklinde ifade bulan bu tedirginlik, barış anlaşmasının imzalanması sürecinde WIDF'nin yaklaşımına yön verecek gibi görünüyor. Öte yandan, Yunanistan Kadın Federasyonu (OGE) ve Komünist Kadınlar, artan tekelleşme ve baskı koşullarına dair tavır geliştiremeyen, ABD ve AB'nin de müdahil olduğu barış anlaşmasında gözlemci olarak bile olsa taraf olmanın WIDF'nin anti-emperyalist kimliği ile çelişeceğine dikkat çekerek, Kolombiya halkının kurtuluşunun önemli bir adımı olan "Kolombiya'da NATO üsleri kaldırılmalı" talebinin öne çıkması gerektiğini vurguladı.

"Kadın mücadelesi ve anti-emperyalizm" gibi başlıklarda her bölgenin kendi siyasal özgüllüklerinden hareketle ortaklaşarak oluşturduğu ve oylamayla kabul edilen eylem planına göre;

kadınlar önümüzdeki dönem Asya'da nükleer silah karşıtlığında, Afrika'da emperyalist pazar arayışı, açlık ve yoksullukla mücadelede, Kuzey Amerika'da ırkçılık ve cinsiyetçilikle körüklenen sömürü koşullarına karşı koymakta, Orta Doğu ve Arap ülkelerinde siyonizme, gericiliğe ve savaş koşullarına boyun eğmemekte ısrarcı olacaklar.

Komünist Kadınlar'ın dahil olduğu WIDF Avrupa Bölge Komitesi, çeşitli coğrafyalardan kadınların birlikte mücadelesinin araçlarını oluşturmaya çabalarının yanı sıra, "Kadınların antiemperyalist mücadele eylem planında neler yer alacak?" sorusunu, öncelikli olarak NATO ve AB'nin bölgedeki kirli rolünü ele alarak yanıtlamaya çalışıyor. Bugün AB'nin sözde iyileştirme vaat eden kadın politikaları, aslında kadınlar için işsizlik veya "esnek çalışma" adı altında toplumsal hak ve güvence olmadan çalışmak anlamına geliyor. İngiltere-

re'de Brexit sonrası kadınların yaşam ve çalışma koşullarında bir iyileşme gözlemlenmemesi ise, AB karşıtlığının mutlaka antikapitalizmle buluşturulması gerektiğine işaret ediyor. Komite, kısa vadede emperyalist savaşların, göçmen dalgasının, IŞİD tehlikesinin, yaşam tarzına yönelik gerici müdahalelerin, ırkçılığın ve sömürünün göbeğindeki kadınlarla buluşmanın yollarını arayacak. Bununla birlikte, sistem içi krizlerin geçici reçetelerle savuşturulmaya çalışıldığı günümüz Avrupa'sının politik atmosferinde, ilerici kadınların düzenlenmiş yaşadığı sirtüşmelerin ancak daha sağlam, daha kalabalık bir örgütlülükle "yeni bir düzen" çağrısına ses vereceği görülüyor. Bu sebeple komite, Bogota sokaklarında yapılan eylemde kullandığı sloganı sıklıkla tekrar edecek: "Örgütlü kadınları hiçbir kuvvet yenemez."

■ Nihan Soycan

MEKSİKA KOMÜNİST PARTİSİ ÜLKEDEKİ GELİŞMELERİ YORUMLUYOR **Meksika'da**

MKP, PARÇASI OLDUĞUMUZ ULUSLARARASI PLATFORMUN ÖNEMLİ VE DEVRİMCİ BİR ÜYESİ. ABD EMPERYALİZMİ İLE YUMRUK MESAFESİNDE BİR PARTİ VE BAŞKA EMPERYALİST KUTUPLARA İLİŞKİN YANILSAMALARDAN UZAK DURAN, 'DEMOKRASİ' TUZAKLARINA DÜŞMEYEN BİR ÇİZGİSİ VAR. BU YAZININ MEKSİKA'DA OLUP BİTENLER HAKKINDA DA OKURLARIMIZ İÇİN AYDINLATICI OLACAĞINI DÜŞÜNÜYÜRÜZ.

Meksika Komünist Partisi (MKP) Genel Sekreteri Pavel Blanco ile son dönemde Meksika'da yaşanan olaylara dair gerçekleştirdiğimiz röportajı sizlerle paylaşıyoruz.

Son yıllarda, Meksika'da ya uyuşturucu çeteleri ile ilişkilendirilen ya da paramiliter faaliyetlerin açık birer parçası olduğu belirtilen ve örgütlü güçlere, aydınlara ve hepsinden öte komünistlere karşı gerçekleştirilen şiddet olayları, belirgin bir şekilde artmakta. Partinin, Meksika Komünist Partisi de bu paramiliter saldırılar ile karşı karşıya. Bu şiddet dalgasının nesnel nedenleri ve işçi sınıfı mücadelesi açısından bu durumun yaratacağı ya da yaratmış olduğu sonuçlardan bahsedebilir misiniz? Ek olarak yaşanan bu sürecin Meksika'da daima varlığını sürdürmüş olan Amerikan emperyalizmi ile ilişkisini nasıl yorumluyorsunuz?

İlk olarak, komünist enternasyonal hareketin örgütlü mücadelesi adına aynı platformları paylaştığımız, kardeş partimiz Komünist Parti'ye yayın organınız aracılığı ile dostça selamlarımızı iletmek isterim. Ülkenizdeki sınıf mücadelesini hareketlendiren siyasi olaylar karşısında dayanışma içinde olduğumuzu yinelemekten memnuniyet duyuyorum.

Meksika'da Marks'ın kapitalizm için kullandığı "kapitalizmin tüm gözeneklerinden çamur ve kan damlar" tanımı gerçek anlamda kendini gösteriyor. 10 yıl içinde 200.000'den fazla insanın ölümüne sebep olan bu şiddet dalgası, düzenin bir başarısızlığı değil, barbarlığın, terörizmin, belirsizliğin, açlık ve ölümün ta kendisi olan kapitalizmin doğal

bir sonucudur. Meksika hükümetinin bizzat dahil olduğu sözde uyuşturucu çeteleri savaşında, finansal yatırımcılar, komisyoncular ve üreticiler tarafından aklanacak olan ticaretin kontrolü için Meksika pazarını, uyuşturucu rotalarını ve kendi ortaklarını yeniden düzenleme sürecidir. Burada sadece tarımsal sanayi dalından değil, metalürji, maden ve demir-çelik sanayinden de bahsediyoruz. Sermaye birikiminin artış süreci, siyasi alana direkt olarak yansıyan ekonominin yeni bir dalı. Para karşılığı siyasi partilerin, aday olan yada seçilmiş kamu görevlilerinin, belediye başkanlarının, milletvekillerinin, senatörlerin, Cumhurbaşkanlığı'nı önemli ölçüde etkileyebilecek yöneticilerin satın alındığı bir süreç.

Bu durumda herhangi bir protesto ihtimalini ve toprakların yağmasına karşı muhalefeti, sömürü sürecini durduracak sendikal örgütlenmeleri ve halk hareketlerini engellemek için terörün yayılmasına ihtiyaç duyuluyor.

Juárez kentinde olduğu gibi şehirleri kırıp geçiren yada Temaulipas'da olduğu gibi toprakları ve yerleşim yerlerini terkedilmiş bırakan, paradoksal olarak bölge halkının da yaşam alanlarından ve arazilerinden sürülmesine sebep olan bölgesel bir göçün ortaya çıkışı fazlasıyla çarpıcı. Üstelik zorla terke zorlanan bu bölgelerde yeni petrol kuyuları ve maden kaynakları bulunmuştur.

Halk örgütleri, eğitim emekçileri, Meksika Sosyalist Köylü Öğrenciler Federasyonu (Ayotzinapa'da kaybolan 43 öğrencinin üyesi olduğu örgüt) ve tabii ki MKP devlet terörüne maruz kalıyor. O bölgenin Siyasi Sekreteri Raymundo Velazquez'in de dahil olduğu Meksika Komünist Partisi üyesi 5 yoldaşımız Kanadalı bir maden şirketinin bölgedeki

varlığına karşı yürütülen mücadelede katledildiler. Merkez Komite üyemiz Enrique López Tamaulipas'da kayboldu, birçok tutuklunun yanı sıra, yoldaşlarımız da yargılamalarla yüzyüze bırakılıyor. Belirtmek isteriz ki bu sınıf savaşımında takındığımız önemli tutumun bir sonucudur. Bu mücadeleyi vermeyenler ise olası darbelerin etkisiyle zarar görmeyen eşliğindedir.

Meksika'da yaşanan olaylar-

da Amerikan emperyalizminin büyük çıkarları olduğu doğru. ABD emperyalizmi 70'li yıllarda, Kolombiyalı örgütler ile birlikte Nikaragua ve diğer Latin Amerika ülkelerinde çıkan isyanları bastırma operasyonlarını finanse ederek, Meksika'da gerçekleştiren uyuşturucu operasyonlarını desteklemiştir. Bu bir sır değil. Aynı şekilde Çinli kapitalistlerin, çelik karşılığında uyuşturucu hammaddesinin alışverişinin ger-

alevlenen sınıf mücadelesi

çekleştiği önemli bir nokta olarak bilinen Lázaro Cárdenas Michoacán Limanı'ndaki varlığının altını çizmek isteriz.

Bu noktada durup teori ve pratiğin ne anlama geldiğini sormamız gerekiyor. Meksika'da ve hatta tüm Latin Amerika'da emperyalizm büyük stratejik sorunlar ve kalıcı politik açmazlar yaratan Amerikan emperyalizmi ile eş tutuluyor. MKP olarak bizler, emperyalizmi kapitalizmin bir aşaması olarak görüyoruz ve tekellerin kapitalizmi tarafından şekillendirildiği değerlendirilmesinde bulunuyoruz. Bu demek oluyor ki bizler için emperyalizm sadece dışsal değil aynı zamanda içsel de bir olgu. Amerikan emperyalizminden bahsedildiğinde emperyalist Avrupa Birliği

unutuluyor yada anti-emperyalizm denildiğinde Rusya ve Çin telaffuz ediliyor ve MERCOSUR gibi devletler arasında imzalanan kapitalist ekonomik anlaşmalara sempati ile yaklaşıyor. Bizim için anti-emperyalist mücadele yalnızca Amerikan emperyalizmine karşı verilen mücadele demek değildir, aynı zamanda tekelciliğe karşı verilen mücadele demektir ve bu mücadele ülkemiz tekelleri ve diğer tüm emperyalist merkezler ile hesaplaşmayı da içerir. "Daha az kötü emperyalizm" diye bir şey yoktur, hepsi sömürü, yağma, talan, savaş ve ölüm demektir.

ABD'de yaşamakta olan milyonlarca Meksika vatandaşı ve Meksika kökenli Amerikan vatandaşı var. Amerika hiçbir zaman herhangi bir entegrasyon yada kabullenişin parçası olmadı fakat son zamanlarda ABD'de var olan yabancı karşıtlığı önemli ölçüde bir artış gösterdi. Amerika'daki en kalabalık göçmen nüfus Meksikalılara ait ve büyük baskı altındalar. ABD'de yaşayan Meksikalı işçilerin varlığı ve sınıf savaşımındaki rolleri hakkında ne düşünüyorsunuz? İşçi sınıfı içindeki yabancı düşmanlığı konusunda nasıl bir tutum sergilenmeli?

ABD'de 20 milyona yakın Meksika kökenli işçi çalışmakta ve her geçen gün bu sayı daha da artıyor. Onlara sınıf bilincini aşılacak ve örgütlenmelerini sağlamak bizim görevimiz. Bir yüzyıl önce gerçekleşen burjuva demokratik devrimi süresince ABD'de yaşayan ve ülkemizin devrimcilerini güçlü bir şekilde destekleyen Meksikalı işçiler diktatörlük karşıtı savaşın mihenk taşıydı. Göç dalgası 2. Dünya savaşı ile patlak verdi. Emek gücüne duyulan ihtiyaç doğrultusunda Amerikan sınır politikası ve göçmen karşıtı mekanizmalar gevşetildi ya da sertleştirildi. Geçen her süre yabancı düşmanlığı, ırkçılık daha da arttı. Yalnızca Meksika kökenli işçiler değil, ekonomik sebeplerden, iş bulma umudu ile Amerika'ya göç etmiş tüm işçiler hayatlarını tehlikeye

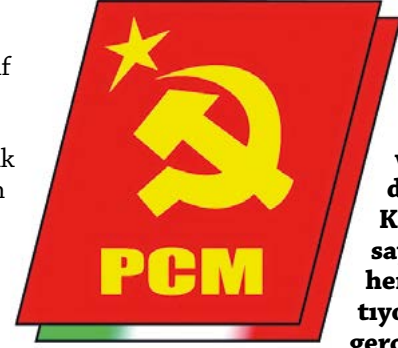
atıyorlar.

İrkçılığın sınıf karakteri, işçi düşmanı emperyalizmin ideolojik payandalarından biri olduğu ortada. MKP olarak görevimiz, Meksikalı işçileri ülkemizdeki devrimci süreci desteklemeleri için örgütlemek ve kendi hak ve kazanımları için Amerikalı işçiler ve ABD tarafından sömürülen diğer ülkelerin işçileri ile birlikte sınıf savaşımına katılmalarını sağlamak. Hedefimize, sınırlarda örgütlenmekte olan parti kadrolarına güvenerek ve ABD'de yaşayan Meksikalı işçiler arasında MKP birimlerini örgütleyerek ulaşabiliriz.

Önümüzdeki başkanlık seçimlerinde resmi olarak cumhuriyetçilerin adayı olan Donald Trump, özel olarak Meksikalı mültecilere ve işçilere karşı açıktan ırkçılık propagandası yaptığı konuşmaları ile tanınıyor. Eğer Donald Trump kazanırsa ABD'de yaşayan Meksikalı işçilerden beklentiniz ve aynı şekilde Meksika'daki yerli işçi sınıfından beklentiniz nedir?

Clinton ya da Trump kazanmış fark etmez, kaybeden Amerikalı işçiler ve oraya çalışmak için gitmiş olan başka ülkelerin işçileri olacak. Trump görevini yapması için dikilmiş bir korkuluk: "daha az kötü olana oy ver, demokratlara oy ver"; ki bize göre bu çok tehlikeli bir görev. Demokratlar da cumhuriyetçiler de, ABD burjuva partilerinin hepsi emperyalizm için faydalı olacak bir politika uyguluyorlar. Sistemin sadece beyazlar için olduğu mitinin nasıl yıkıldığını gördük. Kendinden önceki Bush hükümetini aratmayan Obama hükümetinin ne kadar savaş yanlısı olduğunu görmüş olduk. Şundan eminiz ki bir kadının ABD'nin başına geçerek tüm dünyayı değiştireceği miti de aynı şekilde yıkılacak. Hepsi kandırmaca ve göz boyamadan ibaret.

Şiddet ve baskı artıyor

ama aynı zamanla ilerici güçlerin ve komünistlerin verdiği direnişi de izlemekteyiz. Komünistlerin sayıları ve gücü her geçen gün artıyor. Meksika'da gerçek bir devrimci potansiyel var ve bu potansiyel hissedilmekte. Meksika'daki devrimci politikanın zorlukları, olanakları ve potansiyeli nedir?

Sınıf mücadelesi yoğunlaşıyor. Sınıfsal karşıtlık mevcut ve aşikâr. Ücretler emek-sermaye karşıtlığı üzerinden ve her şeyden çok Meksika devletinin uyguladığı emeği değersizleştiren önlemleri de içeren sözde yapısal reformlar ve ekonomik krizin göbeğinde düzenin istikrarını sağlama çabası ile belirleniyor.

Anti-kapitalist, anti-tekelci ve sosyalist-komünist bir karaktere sahip olan devrimci sürecin koşulları bize göre olgunlaşmış bulunmakta. En büyük engel ise devrim için gerekli olan nesnel temellerin, kapitalizmin sınırlarının ve hali hazırda gecikmiş olan öznel koşulların var olmaması. Bu sebeple MKP'nin 5. kongresinden bu yana bu sorunu iki şekilde çözmek için çabalyoruz; güçlü bir işçi hareketi ve sendikal mücadeleyi örgütleyerek ve ekonomik açıdan önemli stratejik noktalarda var olan parti örgütlenmesini büyütürük.

Güçlü bir komünist partinin hiçbir devrimci süreçte başarısızlığa uğramayacağını bilincindediriz. Meksika'da başka devrimci güçler de var fakat hiçbirini mücadelenin merkezine "proletaryayı" koymuyor. Meksika Komünist Partisi olarak işçi sınıfının devrimci dönüşümün can alıcı unsuru olacağı konusunda ısrar ediyoruz. Bizi diğerlerinden ayıran bu.

Bize vakit ayırdığınız ve değerlendirmelerinizi bizlerle paylaştığınız için çok teşekkür ederiz.

■ Röportaj; KP ÜİB
Çeviri: Didem Kul

BİRİNCİ CUMHURİYET ÇÖZÜLÜRKEN

"FETÖ" yerine ne geçecek?

Fethullahçılığın tasfiyesi süreci doğal olarak beraberinde cemaatlere dair soru işaretleri getirdi. "FETÖ"nün resmi ağzlarında ve medyada günah keçisi yapılması, diğer cemaatleri aklamaya bir aracıya da dönüşüyor. Önceki yazıda AKP'nin "yeni Türkiye"yi bir cemaat ve tarikatlar koalisyonu olarak kurguladığını, hegemonyasını bunun üzerine inşa ettiğini öne sürmüştük. Şüphesiz Fethullahçılığın tasfiyesinin büyük anlamı var ancak, siyasi iktidardan cemaatleşme vizyonunda köklü bir değişiklik olduğunu söylemek zor. Devlet kadrolarında Fethullahçılardan boşalan yerlerin Türkiye'nin en büyük cemaati olan Menzil tarikatıyla ikâme edileceğine dair haberler buna işaret ediyor. Aslında, Menzil dahil herhangi bir cemaatin Fethullahçılığın benzer bir kapasite ve kadro birikimine sahip olduğu savı çok su götürür. Ancak bir noktadan sonra bunun bir önemi bulunmuyor. "Osmanlıya dönüş" hülyaları gören AKP-Erdoğan iktidarının, falanca cemaatleri arkalarken filancalarını ketlemesi, söz konusu koalisyonun bütünlüğüyle çelişik değil.

Cemaat, sermaye, sivil toplum

BOYUN EĞME'NİN 26 AĞUSTOS'TA YAYINLANAN 46. SAYISINDAKİ 'CEMAAT, SERMAYE, DEVLET' YAZISININ ARDINDAN CEMAAT VE TARİKAT ÖRGÜTLENMELERİNİN ÜLKEMİZDEKİ YERİNİ ANLATMAYI SÜRDÜRÜYORUZ.

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında, devletteki cemaat örgütlenmesi, gündemi adeta işgal etti. İtirafçılar, cemaatçi eskileri, "biz demiştik"çiler kanal kanal geziyor. Neredeyse tüm konuşmaların ortak konusu, Fethullahçıların sızma faaliyetleri. Tüm bu tartışmalar, bilinçli ve oldukça seçmeci bir tavırla, meselenin yalnızca bir yüzüne, Fethullahçıların devlet aygıtını ele geçirmelerine odaklanıyor. Böylece, 80'li yıllardan beri, adım adım Türkiye'yi saran cemaatleşme kriminal bir vakaya, bir komploya indirgeniyor. Dahası, işlerin bu noktaya varmasında sermaye sınıfının rolü ile Özal, Demirel, Çiller, Ecevit gibi burjuva siyasetçilerin ve elbette AKP iktidarının inisiyatifleri hasıraltı edilmiş oluyor.

Oysa, Türkiye'de dinselleşmenin en büyük ayağı ve taşıyıcısı olan cemaatlerin faaliyetleri,

devlete sızılmaktan ibaret değil. Seçim hesaplarının sabit terimi haline gelmeleri de sorunun yalnızca bir boyutu. Bu açık olguların altında çok daha derin, uzun süreli ve etkili bir süreç var. Cemaatler, AKP Türkiye'sinde bir toplum mühendisliği aracına, bir paramiliter silaha dönüştü; yaygın bir toplumsal etkiye ve sermaye gücüne kavuştu.

SİVİL TOPLUMUN KUŞATILMASI

Cemaatlerin bir bütün olarak devlet tarafından nasıl beslendiğine, devletle girdikleri karmaşık ilişkilere önceki yazıda değinmiştik. Cemaatlerin doğrudan devlet aygıtının dışında kalan toplumsal alanda, sivil toplumda, gelişip serpilmelerinin tarihi de öncekiyle büyük ölçüde çakışıyor. 80 darbesini takip eden yıllar bu anlamda bir dönüm noktası oldu. Özal döneminde hız kazanan bürokraside

kadrolaşma faaliyetleri, devletin toplumsal alanda cemaatlerin önünü açması, kimi dönemlerde ise doğrudan desteklemese de örgütlenmelerine göz yumması gibi gerçekler, cemaatleri Türkiye'de sivil toplumun "kendiliğinden" ve "doğal" bir bileşeni olarak gören liberal tezleri boşa düşürüyor.

Cemaatlerin bugün metropollerin büyük ilçelerinde, işçi mahallelerinde ve taşranın her köşesinde karşımıza çıkan öğrenci yurtları, Kuran kursları, medreseleri, dernek ve vakıfları, çay evleri, mescitleri, dershaneleri, yardım kuruluşları ve kültür merkezleri var. Süreç 80'li yıllarda başladı, 90'larda hız kazandı, 28 Şubat'ta kısmi bir duraksama yaşadı ve AKP'li yıllarda zirveye ulaştı. Fethullahçılar, Süleymanlılar, Işıklılar, farklı Nurcu cemaatleri, Menzil cemaati, İskenderpaşa cemaati, İsmailağa cemaati ve irili ufaklı

daha niceleri holdingler kurduklar, okullar ve hastaneler açtılar. Ulusal medyada TV, radyo ve gazetelerle boy gösterdiler. Öte yandan çok daha fazla sayıda yerel dergi ve yayın çıkardılar. Topluca düşünüldüğünde, bu yerel yayınların ölçek ve etkisinin ulusal kanallardan fazla olduğunu tahmin etmek güç değil, zira irili ufaklı cemaat yayınlarını yüz yüze ilişkiler kurmak, ev toplantıları düzenlemek ve ilişkileri pekiştirmek için kullanıyorlar.

Cemaatlere ait hayır kurumlarının faaliyetleri de, sermaye sınıfının pek memnun olduğu, Özal'dan günümüze devam eden ve en büyük şampiyonu AKP iktidarı olan sosyal hakların tasfiyesiyle eş zamanlı olarak yaygınlaştı. Öğrencilere burslar verildi. İşçi sınıfının cemaatlere bağımlı hale getirilmesinin en etkili araçlarından biri bu oldu. Aynı süreçte kampanyalar, dini etkinlikler ve düzenli ev toplan-

Sermaye ne renktir?

Cemaatlerin holdingleşmesi üzerine çokça yazıldı, konuşuldu. 90'lı yıllarda başlayan "yeşil sermaye" tartışmalarını ateşleyen, bağış paralarıyla kurulan İslami finans kuruluşları ve fabrikalar olmuştur (en bilinen örnekleri Kombassan Holding, Asya Finans, İhlas Finans, Boydak Holding gibi kuruluşlardı). Bugün, yalnızca Fethullahçılara ait 2 bin 500'ün üzerinde şirketten söz ediliyor. Ancak yine de cemaatlere ait şirketler, bugün yeşil sermaye denen kümenin yalnızca bir kısmını oluşturuyor. Peki sermayenin rengi olur mu? Komünistlerce sık sık dillendirilen bu sorunun en genel yanıtı şüphesiz "hayır" olacaktır. Her şeyden önce İslami ya da "laik" tüm sermaye grupları, sömürü ve eşitsizliğin başlıca sorumluları. Ancak mesele bununla kalmıyor. Türkiye'de laik muhalefetin sıkça düştüğü bir yanlış, geleneksel laik sermaye kesimlerini

yeşil sermaye bloğuyla karşı karşıya koymalardır. Oysa geleneksel sermaye kesimleri, diğerlerinin AKP eliyle büyütülmesinden kaynaklanan rahatsızlıkları olsa da, uzunca süre iktidarı desteklediler. Bunun birkaç nedeni var. Birincisi, AKP iktidarının emekçileri Türkiye tarihinde görülmemiş düzeyde baskılamayı

başarabilmiş olmasıdır. Dinselleşme ve cemaatleşmenin bunda payı büyük. Emekçilerden gelecek muhalefetin massedilmesinde, ideolojik işlevlerinden (tevekkül, kadercilik vs.) yardım faaliyetlerine (hayır kurumları, fitre-zekat ve kurban kampanyaları) cemaatler büyük rol sahibi. İkincisi, cemaatlere ait dernek ve kuruluşların Türkiye sermayesinin Afrika'ya, Ortadoğu'ya ve Orta Asya'ya açılmasında üstlendiği kritik misyondur. 17-25 Aralık operasyonu ile deşifre olan Fethullah Gülen'in Koç grubuyla ilişkileri, söz konusu memnuniyetin yalnızca bir örneği. Şimdilerde tasfiye edilen TUSKON, dış açılma sürecinin (özel coğrafyalarda) koçbaşı olmuştur. Sonuçta söz konusu kârlılık ve sömürü ise, sermaye açısından gerisi teferruattır.

tılarının sayısı arttı, kapsamı genişledi.

CEMAATLER SİVİL TOPLUM KURULUŞU MU?

AKP iktidarının pekişmesinin olmazsa olmaz ideolojik unsuru, liberal sivil toplumculuk söylemiydi. Abant Toplantıları'nda, üniversite kürsülerinde, TV kanallarında dolaşıma sokulan "Türk Rönesansı", "ceberut devletin tasfiyesi", "Türk tipi modernleşme" türü söylemler, cemaatlerin (yalnızca Fethullahçıların değil) Türkiye'de sivil toplumun belkemiği olduğunu vurguladı. İndirgeyerek söylersek, liberal aydınlar, Türkiye tarihini ve toplumunu açıklarken başvurdukları "merkez-çevre" modelinde, cemaatleri "çevre"nin asli unsuru olarak lanse ettiler. Böylece cemaatler, "STK"lara, cemaat kadroları "aktivistler"e, cemaat liderleri devlete karşı sivil toplumun bekçilerine, cemaatlerle sıkı fıkı taşra sermayesi de "Anadolu kaplanlarına" dönüştü. AKP iktidarının alamet-i farikalarından biri haline gelen cemaatleşmeye en büyük ideolojik cephane sağ ve sol liberaller taşıdı. Sivil toplumu devletten bağımsız, onun zıttı bir şey olarak kavrayan, her baktığı yerde "ceberut devlet"i gören liberal ideoloji, cemaatlerin devlet eliyle nasıl semirtildiğini ve Türkiye'nin dinselleştirilmesinin "tepeden" niteliğini bilerek görmezden geldi.

■ Adil Cebeci

Devletli bir laik restorasyonun sınırları

Türkiye sermaye sınıfının önemli bir kesiminin emperyalizm desteğiyle Erdoğan sonrası bir Türkiye'ye hazırlık yaptığını son bir iki yıldır dillendiriyoruz. Toplumsal gerilimin en büyük başlığı haline gelen laiklik- dinselleşme sorununun, sınırlı restorasyon anlamına gelecek böyle bir projenin asli eksenini olması da güçlü ihtimal. Nitekim 15 Temmuz gecesi TRT'den okunan metnin içeriğinde, laikliğe yapılan vurgu tesadüf değildi. Bülent Arınç ve Abdullah Gül'ün son dönemde artan laiklik çağrıları da, dolaşıma sokulan "çoğulcu laiklik" söylemleri de yine buraya denk düşüyor. Laikliğin bu "sulandırılmış" varyantının gözden kaçırılmaması gereken yanı, dinselleşmenin örgütlü niteliğine ve cemaatleşmeye dokunmuyor oluşu. Böylece

bir laik restorasyon neticesinde "yaşam tarzları" üzerindeki baskılar azalabilir, içkili mekân ruhsatı almak kolaylaşabilir, hatta imam hatip dayatması hafifletilebilir. Ancak ne dinin siyasetteki yeri ne cemaat ve tarikatlar ne de ülkenin her yerinde cirit atan paramitler İslamcı çeteler ortadan kalkacaktır. Oysa cemaatleşme ve toplumun dinselleşmesi ile sermayenin karşılıklı çıkar ilişkisini hesaba katmadan, bunları bir bütün olarak karşıya almadan laikliğin savunulamayacağı artık açık olmalı. Teşbihte hata olmaz; bunun aksi biraz da, "laik düzenin bekçisi" TSK'nın diğer cihatçı çeteleri yanına alarak IŞİD'e karşı sınır ötesi operasyon yapmasına benzer. Üstelik, ikincisi ülkenin her yerinde piknikler düzenlemeye, konvoylarla kutlama yapmaya devam ederken.

Dindarlık ve cemaatler

Türkiye toplumunun dindarlığı üzerine çokça görüş ve kanaat dillendiriliyor. Konuyla ilgili kimi sosyolojik araştırmalar da mevcut. TESEV'in 2006 tarihli raporu ve Bahattin Akşit'in konuyla ilgili kitabı en bilinen iki örnek. Bunlara göre kendini "dindar" olarak tanımlayan kesimler, nüfusun kabaca yüzde 60'ını oluşturuyor. 1999 yılı verileriyle kıyaslandığında bir yükseliş trendi görülüyor. Dindarlığın nicel olarak ölçülmesinin tartışmalı yanları bir yana, bu veriler ancak genel bir fikir sunabilir.

Cemaatleşme tartışmalarında akıldaki tutulması gereken iki nokta var: Birincisi, bireyin dindar olması ile bir cemaate bağlanmasının farklı şeyler olması. İkincisi ve daha önemlisi, cemaat

örgütlenmelerinin, aile üzerinden aktarılan dindarlığın nispeten "kendiliğinden" sayılabilecek dinamiğinin ötesine geçerek, insanların dünyayla, toplumla ve siyasetle ilişkilerinin niteliğini, yani aynı zamanda "dindarlığın" içeriğini de dönüştürüyor olması. Bu neden önemli? AKP iktidarının "dindarlar bunu istiyor" söylemiyle meşrulaştırmaya çalıştığı tercihleri, liberal aydınların da onayıyla, bir "kendiliğindenlik" kabulü üzerine kuruyor. Türkiye toplumunu "temsil" edenin dindar-muhafazakâr birey olduğu, laikliğin bu topraklara dışsal olduğu tezleri, hep bu zımni varsayımın üzerine kuruyor. Nitekim, AKP laikliği tasfiye ederken ve yeni hegemonyasını inşa ederken hep bu söylemi kullanageldi.

